

JMG

Kandidatuppsats
VT17, 2017-05-10
Journalistprogrammet
Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation
www.jmg.gu.se

KVINNAN I KONFLIKTEN

Stridande soldat eller gråtande moder?

En kvantitativ innehållsanalys av könsrepresentation
i svensk egenproducerad konfliktrapportering

Mia Holmberg Karlsson & Ellinor Svensson

Handledare: Gabriella Sandstig

Kursansvarig: Mathias A. Färdigh

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

The purpose of this study is to acquire knowledge of how much and in what way women, compared to men, are portrayed in Swedish self-produced conflict reporting. The aim is to investigate the quantitative representation of the sexes and to conclude to what extent men and women get to play leading, subordinated or minor parts, and to what extent they get portrayed with stereotypical masculine and feminine attributes. This has been achieved by performing a quantitative content analysis on 334 articles and segments from Swedish press, radio and TV during the years 2011 to 2016. The dates were chosen by a simple random sample in order to form six weeks, seven days each per year since the Arab spring broke out in 2011. This specific period of time allowed us to get results that are representative of the global situation of today.

The study has been performed with a gender perspective. The questions asked to our empirical material, and the operationalization of the masculine and feminine attributes, have been formed on the basis of theories established mainly by gender researchers Cynthia Enloe, Monica Löfgren Nilsson and Liesbet van Zoonen. This theoretical framework has allowed us to understand and analyze whether and to which extent the active, passive, hard and soft attributes are given to men or women in Swedish conflict reporting.

The findings of the study show that women in general are represented to a much less extent than men in Swedish conflict reporting. Men represent the absolute majority in all contexts investigated. Only two out of ten people in the study's empirical material were women. Looking exclusively at visual content, women are represented slightly more but the gender balance remains approximately the same. The study also concluded that women are scarce in expert roles and leading parts.

The results of the study confirm earlier research on conflict reporting both in Sweden and other countries, by showing that women are in the minority, are portrayed as victims and often only are present as a male appendage. Men appear more often in the empirical material with military focus, and women more often with civilian focus. These analyzed results follow the established patterns of the study's theoretical framework. Men are in the absolute majority regarding active roles and hard attributes, and women are, compared to men, more frequently portrayed in passive roles with soft attributes.

Key words

Conflict reporting, women in conflict reporting, news subjects, gender, gender roles, masculine and feminine attributes, gender representation, quantitative content analysis

Nyckelord

Konfliktrapportering, kvinnor i konfliktrapportering, nyhetssubjekt, genus, könsroller, maskulina och feminina attribut, könsrepresentation, kvantitativ innehållsanalys

**Here's to strong women.
May we know them.
May we be them.
May we raise them.**

- *Unknown*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	6
1.1	Introduktion.....	6
1.2	Utomvetenskaplig problematisering.....	7
2	TIDIGARE FORSKNING.....	9
2.1	Hur många är kvinnorna?.....	9
2.1.1	Svensk genusstiltje och män i global majoritet.....	9
2.1.2	Män toppar i svensk realtid.....	10
2.1.3	Kvinnliga experter – finns de?.....	10
2.2	Hur framställs kvinnorna?.....	12
2.2.1	Mannen som outtalad norm.....	12
2.2.2	Män är aktörer – kvinnor offer.....	12
2.2.3	En gråtande kvinna vid en öppen kista.....	12
2.2.4	Kvinnan som mannens bihang.....	13
2.2.5	News blackout av kvinnliga krigserfarenheter.....	14
2.2.6	Den passiva måltavlan: Kvinnan som sympatiskapare.....	14
2.2.7	Mansspreading i svensk press.....	15
2.2.8	Genusslentrin i Filter och Fokus.....	15
2.3	Diskussion om tidigare forskning.....	16
2.3.1	Postkolonial kritik.....	16
2.3.2	Hur många är kvinnorna?.....	16
2.3.3	Hur framställs de?.....	17
2.3.4	Forskningsapplicering i denna studie.....	17
2.3.5	Inomvetenskaplig problematisering.....	17
3	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	19
4	TEORETISKT RAMVERK.....	20
4.1	Genus som en social konstruktion.....	20
4.1.1	Essentialistiskt perspektiv.....	21
4.1.2	Könsmärkning.....	22
4.1.3	Maskulina och feminina attribut.....	23
5	METOD.....	25
5.1	Metodval.....	25
5.2	Material och urval.....	25
5.2.1	Diskussion kring valda nyhetsmedier.....	26
5.3	Operationalisering och tolkningsregler.....	27
5.3.1	Operationalisering av teoretiskt ramverk.....	27
5.3.2	Tolkningsregler för variabler.....	28
5.4	Kodning och definitioner.....	29
5.4.1	Utförande av kodning.....	29
5.4.2	Definitioner av centrala begrepp.....	30
5.4.2.1	Konfliktbegreppet.....	30
5.4.2.2	Kön och genus.....	30
5.5	Metoddiskussion.....	30
5.5.1	Validitet.....	30

5.5.2	Reliabilitet och generaliserbarhet.....	32
6	RESULTAT	33
6.1	Frågeställning 1: Nyhets- och bildsubjekt.....	33
6.1.1	Könsfördelning i text.....	33
6.1.2	Könsfördelning i bild.....	35
6.2	Frågeställning 2: Roller.....	36
6.2.1	Rollfördelning mellan könen i text.....	36
6.2.2	Rollfördelning mellan könen i bild.....	37
6.2.3	Rollfördelning mellan könen: Experter/elitpersoner.....	38
6.3	Frågeställning 3: Attribut.....	39
6.3.1	Attribut mellan könen i text: Aktiv/passiv.....	39
6.3.2	Attribut mellan könen i bild: Aktiv/passiv.....	40
6.3.3	Attribut mellan könen i text: Hårt/mjukt.....	41
6.3.4	Attribut mellan könen i bild: Hårt/mjukt.....	42
6.3.5	Könsfördelning: Nyhetens fokus.....	43
6.4	Sammanfattning av resultat.....	44
6.4.1	Frågeställning 1.....	44
6.4.2	Frågeställning 2.....	44
6.4.3	Frågeställning 3.....	44
7	ANALYS OCH DISKUSSION	46
7.1	Frågeställning 1: Nyhets- och bildsubjekt.....	46
7.1.1	Könsfördelning i text och bild.....	46
7.2	Frågeställning 2: Roller.....	47
7.2.1	Rollfördelning mellan könen i text och bild.....	47
7.2.2	Rollfördelning mellan könen: Experter/Elitpersoner.....	49
7.3	Frågeställning 3: Attribut.....	50
7.3.1	Attribut i text och bild mellan könen: Aktiv/passiv.....	50
7.3.2	Attribut i text och bild mellan könen: Hårt/mjukt.....	52
8	SLUTDISKUSSION	57
8.1	Förslag till vidare forskning.....	59
	REFERENSER	
	BILAGOR	

1 INLEDNING

1.1 Introduktion

“War is often considered a male topic. It deals predominantly with male politicians and male soldiers – and male correspondents report about it. In war, military and masculinity also traditionally share the same stereotypical concepts, such as strength, aggression and physical stamina. Men are – according to this image of stereotypical masculinity – usually portrayed in the media as defenders and protectors of their ‘home’ (country) and their family. In this bipolar logic, women in the context of war are usually portrayed in the media as the ‘prototypical victim’, like the passively suffering, mourning mother of soldiers, a refugee mother with a child in her arms, and generally the ultimate victim of violence and persecution.”

- Boller 2016; Klaus & Kassel 2008; Schiesser 2002; Pater 1993

Forskning visar att medias rapportering från konfliktzoner ofta följer ett standardiserat mönster där kvinnan dels marginaliseras, dels mycket sällan ges en annan roll än det gråtande offret (Orgeret 2016:213). Kvinnans krig utspelas i hemmet, inte vid fronten. Mannen är stark och mäktig, medan kvinnan är svag och hjälplös och i behov av skydd. Kvinnor kan precis som män vara aktivister, beslutsfattare, experter, medlare, familjeförsörjare eller soldater (Del Zotto 2010:145ff; Fröhlich 2010:60; Macharia 2016:57). Detta till trots ges kvinnor som innehar andra, mer aktiva roller i en konflikt inget eller mycket lite utrymme i konfliktrapportering. En global nyhetsstudie från 2015, *Global Media Monitoring Project*, visade att kvinnor utgjorde 13 procent av nyhetssubjekten i konfliktrapportering, “trots att det finns gott om aktiva kvinnor inom till exempel fredsrörelserna i berörda länder” (Edström & Jacobsson 2015:22ff).

Att kvinnor marginaliseras i media är inte ett fenomen som begränsar sig till konfliktrapportering. Kvinnorna är underrepresenterade inom de flesta ämnen. Sett till historien urskiljer sig inte journalistiken från den generella mansdominansen i samhället. I mitten av 1960-talet började antalet kvinnor växa på redaktionerna och mellan 1975 till 1985 skedde den största ökningen av kvinnliga reportrar. Trots denna ökning och att det idag är jämställt på nyhetsredaktionerna (Djerf-Pierre 2007:23) i Sverige är journalistiken fortfarande männens spelplan (Melin 2008:34-36). Nyheter handlar om att välja, konstaterar Maria Edström och Josefine Jacobsson, och som det ser ut idag väljs kvinnor bort. I svenska nyheter går det två män på varje kvinna (Edström & Jacobsson 2015:7). Men marginaliseringen av kvinnor handlar som sagt inte bara om kvantitativ representation, utan också om på vilket sätt och i vilka roller kvinnorna framställs.

I och med detta anser vi det intressant att studera i vilken utsträckning samt på vilket sätt kvinnor i svensk egenproducerad konfliktrapportering representeras i jämförelse med männen. Genom en kvantitativ innehållsanalys av tv, radio och dagstidningar (Sveriges Television, Sveriges Radio, TV4, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet) vill vi undersöka den totala könsfördelningen i

rapporteringen samt vilka roller och attribut som tilldelas kvinnor jämfört med män. Studien kommer därmed att fokusera på representationen av kvinnor och undersöka mäns representation i ett jämförande syfte.

1.2 Utomvetenskaplig problematisering

2006 års rapport *Vi rapporterar om kvinnor i krig och konflikter* från organisationen Kvinna till Kvinna, en svensk insamlingsstiftelse som stödjer kvinnorrättsorganisationer i krigs- och konfliktdrabbade områden, konstaterar att bristen på kvinnors perspektiv i konfliktrapportering kan leda till en skev världsbild. Detta kan i förlängningen vara ett hot mot demokrati och jämställdhet (Kvinna till Kvinna 2006:3; Nilsson et al. 2015:62ff). Att låta alla parter komma till tals är en del av de pressetiska regler som reglerar journalistkårens arbete, och är något en journalist bör och ska sträva efter i sin yrkesroll (PO:s pressetiska regler #13). Jämställdhet är dessutom en mänsklig rättighet. Edström och Jacobsson, som koordinerade den nationella versionen av 2015 års GMMP-studie, konstaterar:

Jämställdhet är en mänsklig rättighet och Sverige har skrivit under både Kvinnokonventionen från 1979 och Pekingplattformen, FN:s handlingsplan från kvinnokonferensen i Beijing 1995. Det innebär att Sverige lovat att bland annat öka kvinnors tillgång till och in ytande över medier samt att motarbeta stereotypa framställningar av kvinnor och män (Edström & Jacobsson 2015:11).

Media har stor betydelse för våra förståelseramar och fungerar som en utgångspunkt från vilken vi skapar våra föreställningar om omvärlden. Vad media väljer att bevaka och belysa är med andra ord av stor vikt för vår förståelse, våra kunskaper och vad vi i slutändan bryr oss om. Det betyder att media i många avseenden har makten att forma vår uppfattning och kunskap om omvärlden (Strömbäck 2012:282-283). Journalistik kan influera hur människor relaterar till varandra och till samhället, och även hur koncept som "kvinna" och "man" används och förstås (Orgeret 2016:210). Detta innebär i förlängningen att de könsroller som media reproducerar påverkar hur de samhälleliga könsrollerna i stort ser ut. De attribut och roller som samhället belägger våra kön påverkar i mångt och mycket de möjligheter och begränsningar som människor ges. Kristin Skare Orgeret menar exempelvis att könsrepresentation i media återspeglar och förstärker relationen mellan dominans och underordning. Som ett exempel för detta belyser hon nyhetsrapportering om våldsbrott eller konflikter, som ofta reproducerar rollen av kvinnan som ett maktlöst offer (Orgeret 2016:211). Den stereotypa kvinnoroll som media matar publiken med riskerar att spilla över på alla delar av samhället och osynliggöra kvinnor i alla möjliga olika roller (Edström 2006:37). Ur ett samhälleligt och demokratiskt perspektiv anser vi det därmed viktigt att undersöka och belysa de strukturer som svensk konfliktrapportering återspeglar.

Forskare menar dessutom att mediebevakning inte bara påverkar vår kunskap, utan även har makten att påverka en konflikts händelseförlopp och till och med kunna bidra till lösningar (Hawkins 2002). Krig säljer, och media kan spela en oerhörd vikt under väpnade konflikter (Carruthers 2011:5). Exempel på konflikter där media spelat en avgörande roll är kriget i Vietnam, Afghanistan och Irak. Forskare menar exempelvis att USA förlorade Vietnamkriget på grund av den omfattande mediebevakningen av kriget i amerikansk media. Media skapar opinion och får oss att känna samhörighet och anknytning med avlägsna människor och platser (Carruthers 2011:5-6; Hoskins & O'Loughlin 2010:1-2; Strömbäck 2004:26).

Kvinna till Kvinna genomförde 2008 en större undersökning om hur ofta kvinnor förekommer i konfliktrapportering i svensk media. De kom då fram till att det fanns stora kvantitativa brister gällande representationen av kvinnor och genusperspektiv i det granskade materialet. Kvinnor upptog endast 15 procent av utrymmet i den undersökta konfliktrapporteringen. Som tidigare nämnts är svensk medierepresentation av kvinnor även skev inom många andra områden utöver konfliktrapportering, såsom sporten och politiken. Då kvinnor förekommer så ligger fokus i en betydligt högre grad än angående männen på hennes utseende, och när hon exempelvis förekommer i brottsrapportering så är det framför allt som offer (Edström & Jacobsson 2015:28, 36-38; Jarlbro 2006:23ff). Kvinnor förekommer sällan i expertroll i nyheterna utan får istället oftast representera civilsamhället och kändiskulturen (Löfgren Nilsson 2009:27, 2015:211ff). Den svenska journalistkåren är, till skillnad från de flesta andra länders, sedan några år tillbaka numerärt jämställd (Djerf-Pierre 2011:16). Därmed anser vi det relevant att studera just Sverige; hur ett av få länder med en jämställd journalistkår presterar gällande könsrepresentation i egenproducerad konfliktrapportering.

2 TIDIGARE FORSKNING

En uppmärksam läsare kan konstatera att den forskning som presenteras i studiens teoretiska ramverk samt i detta kapitel med tidigare forskning i stort sett uteslutande är genomförd av kvinnor. Vi är medvetna om detta och den tänkbara problematik det kan medföra. Det är inte ett medvetet drag – det är så forskningen om könsrepresentation i media till stor del ser ut idag. Det är även därför vi valt att presentera samtliga forskare med förnamn första gången de nämns; för att påvisa om det är en man eller kvinna.

Medieforskning med genusperspektiv är ett område med omfattande forskning. Det är därför, med hänvisning till studiens storleks- och tidsbegränsning, nödvändigt att göra ett begränsat urval. I detta kapitel presenteras därmed den forskning vi anser ha högst relevans för vår studie. Forskningen är kategoriserad efter dels i vilken utsträckning kvinnor förekommer, dels hur kvinnorna i fråga framställs. Detta följer samma ordning som studiens frågeställningar samt resultat och analys. Därefter följer en diskussion om hur den presenterade forskningen kommer att användas i denna studie, samt en kortfattad sammanfattning av kritik som framförts mot fältet.

2.1 Hur många är kvinnorna?

2.1.1 Svensk genusstiltje och män i global majoritet

Global Media Monitoring Project (GMMP) är världens mest omfattande globala studie över tid av könsrepresentation i nyhetsmedier (Edström & Jacobsson 2015:14). Studien genomförs internationellt vart femte år med syfte att kvantitativt och kvalitativt undersöka hur och i vilken omfattning kön och genus reproduceras i press, radio och tv. Den senaste GMMP-studien, den femte i ordningen, genomfördes 2015 i 114 olika länder. Med hjälp av nationella koordinatörer och frivilliga analyserades en stor mängd nyhetsmaterial under en och samma dag i samtliga deltagande länder. Den första GMMP-studien gjordes 1995. Resultatet sammanställdes i rapporten *Who makes the news?* och blev underlag för en handlingsplan, den så kallade Pekingplattformen, via vilken de undertecknande länderna förband sig att verka för att göra medier mer tillgängliga för kvinnor, att göra kvinnor mer aktiva inom medierna, samt att motverka stereotypa framställningar av kvinnor i medier. Bland de länder som undertecknat Pekingplattformen ingår som tidigare nämnts Sverige (Edström & Jacobsson 2015:11, 14). I Sverige var det mediekritiska nätverket Allt är Möjligt nationell koordinatör för GMMP-studien 2015. I analysmaterialet ingick elva dagstidningar, sex tv-sändningar, fem radiosändningar, fyra webbtidningar och även tre Twitterflöden. Studiens resultat visade att män är i klar majoritet i det globala såväl som svenska nyhetsflödet. Edström och Jacobsson (2015:22, 35) konstaterar att "svenska nyheter präglas av genusstiltje"; andelen män som får komma till tals är densamma 2015 som 15 år tidigare – 69 procent mot 31 procent kvinnor. Flera länder uppvisar betydligt bättre siffror än Sverige och en högre andel kvinnor i nyhetsflödet. Den manliga majoriteten i svensk och global media gäller inte enbart denna studies huvudfokus, det vill säga konfliktrapportering, utan samtliga mediala bevakningsområden. Kvinnor når inte upp till 40 procent i något bevakningsområde överhuvudtaget. Det är dock viktigt att påpeka att andelen

kvinnor ökar svagt inom alla kategorier. Jämfört med nationella och internationella nyheter är exempelvis kvinnor något mer representerade i lokala nyheter. Oberoende av ökningen av kvinnor är rollerna mellan könen fortfarande tydligt uppdelade. I en studie av huvudpersoner i det analyserade materialet framkom det att män utgör 68 procent av huvudrollsinnehavarna. Könsfördelningen differentierar något beroende på vilket bevakningsområde och vilken roll det handlar om. Som ett exempel kan nämnas att kvinnor utgör 35 procent av nyhetssubjekten inom hälsa och vetenskap – men vetenskapsföreträdarna består fortfarande av 90 procent män. Bland experter och talesmän är män kraftigt överrepresenterade med 79 procent män gentemot 21 procent kvinnor, och likaså bland politiker och näringslivsrepresentanter. Det område med högst andel kvinnor i svenska nyheter är brott och våld. Detta förklarar GMMP-studien med att kvinnor förekommer som brottsoffer oftare än män. GMMP-studien har inga siffror över just svensk konfliktrapportering. Däremot konstateras det att en specialstudie av konfliktområden i 15 länder visar att den globala konfliktrapporteringen endast utgörs av 13 procent kvinnor (Edström & Jacobsson 2015:28, 36-38).

2.1.2 Män toppar i svensk realtid

Genews är ett relativt nytt initiativ av tre svenska kvinnor som lanserades 2015 genom sajten genews.io. Genews mäter i realtid representationen av kvinnor och män på några av landets största nyhetsmedier. Genom en mekanisk, automatiserad analys går det via sajten att ta del av könsrepresentationen i media varje dag. I skrivande stund (20170313) ligger den på 73 procent män och 27 procent kvinnor. Topp tre mest balanserat könsresultat har Dala-Demokraten, Sydsvenskan samt Expressen. Två månader senare (20170509) är resultat nästintill identiskt; 72 procent män och 28 procent kvinnor. Detta baseras på en analys av 1229 artiklar det första datumet och 1976 artiklar det andra datumet, publicerade i de digitala versionerna av 19 olika svenska nyhetsmedier. Sedan starten 2015 har flertalet av de största medierna i Sverige anslutit sig, utöver de som tidigare nämnts exempelvis SVT Nyheter, Aftonbladet, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Dagens Industri och Göteborgs-Posten. Initiativtagarna hoppas att projektet ska leda till att "tidningsmakarna ska bli peppade att medvetet och aktivt jobba för en jämn könsfördelning, inte minst genom ett ökat tryck från allmänheten" (Edström & Jacobsson 2015:66; Genews, 2017).

2.1.3 Kvinnliga experter – Finns de?

Två studier av intresseorganisationen Kvinna till Kvinna är av relevans för denna studie; en mindre publikation från 2006 och en större medieundersökning från 2008.

Publikationen *Vi rapporterar om kvinnor i krig och konflikter* (2006) bygger på 2005 års GMMP-studie, vars nationella version Kvinna till Kvinna deltog i. Här kritiserar organisationen bland annat nyhetsbyråernas ensidiga konfliktrapportering. Det konstateras även att media mycket sällan låter kvinnor inneha någon annan roll än det hjälplösa offret. De får inte uttala sig i någon annan fråga än de rent personliga; "ge en kvinnas syn på saken". Detta skapar en situation där enbart män tillåts inneha auktoritära eller professionella roller, såsom stridande part eller en del av en tänkbar lösning på konflikten i fråga. Kvinnor deltar inte i nyheterna utifrån egen kompetens eller ens i rollen som sig själv; hon deltar i rollen som mor, maka eller dotter. Det kan också handla om att kvinnorna

förminskas genom att framställas som skönhetsobjekt, eller att deras seriositet undermineras genom val av frågor – att enbart ställa frågor kopplade till det kvinnliga könet eller exempelvis familjen – eller genom exempelvis bildvinkel. I Kvinna till Kvinna publikation lyfts även sex nyheter med genusperspektiv upp; nyheter som vi missade när det i stället rapporterades om andra, mer manligt bundna nyheter. Som Kvinna till Kvinna sammanfattar det: “När kvinnors röster, behov och intressen glöms bort eller negligeras förmedlas en skev världsbild, som i sig är ett hot mot demokrati, jämställdhet och rättvisa. Den som ges utrymme i media får en röst och kan påverka” (2006:5).

Publikationen avslutas med fyra uppmaningar till media:

- Se till att kvinnor syns i konfliktrapporteringen.
- Se till att kvinnor syns som aktörer – inte bara som offer.
- Tillfråga kvinnor som experter på konflikten och samhället i stort – inte bara i frågor rörande det egna könet.
- Se till att det civila samhället är synligt i rapporteringen.

I den egna medieundersökning som Kvinna till Kvinna genomförde 2008 analyserades elva svenska mediers granskning av konflikter under två veckor i januari och februari månad. I studien undersöktes bland annat antal män och kvinnor som var nyhetssubjekt, vilka roller de olika könen tilldelats, vilken sida av konflikten de företrädde och om de var namngivna eller anonyma. Sammanfattningsvis konstaterade Kvinna till Kvinna att studiens resultat visade att den svenska konfliktrapporteringen i hög grad är enkönad och saknar genusperspektiv. Några av de viktigaste kvantitativa resultaten presenteras som följer:

Tabell 1.0. Nyhets- och bildsubjekt, Kvinna till Kvinna 2008, i procent:

NYHETSSUBJEKT KVINNOR/MÄN	15 % / 85 %	KVINNOR/MÄN I BILD	25 % / 75 %
SR/EKOT	21 % / 79 %	TV4	33 % / 67 %
SVD	20 % / 80 %	SVT	29 % / 71 %
DN	18 % / 82 %	DN	27 % / 73 %
TV4	14 % / 86 %	SVD	24 % / 76 %
SVT	9 % / 91 %	TT	- -
TT	2 % / 98 %	EKOT	- -

Källa: Kvinna till Kvinna (2008)

Därutöver konstaterade Kvinna till Kvinna att procentfördelningen mellan kvinnor och män i expertposition var 89 procent män gentemot elva procent kvinnor. I samband med presentationen av studiens resultat riktade organisationen återigen skarp kritik mot svenska mediers könsfördelning. De uppmanade då ännu en gång nationell media att synliggöra kvinnor, skildra dem som aktörer och att aktivt börja leta efter kvinnliga experter och kvinnor generellt som kan vara nyhetssubjekt (Kvinna till Kvinna 2008).

2.2 Hur framställs kvinnorna?

2.2.1 Mannen som outtalad norm

Orgeret (2016) har med hjälp av material från fyra norska dagstidningar studerat hur genus porträtteras i rapportering om fredsbyggande insatser i relation till krig. Undersökningen genomfördes ur ett feministiskt perspektiv för att utröna hur genusattribut – maskulint och feminint – är representerat i tidningarnas rapportering. Vid en första sökning på medias konfliktbevakning konstaterar Orgeret att antalet sökträffar ökar markant genom att addera ordet “man” istället för ordet “kvinna”. Hon noterar också det faktum att det fysiskt manliga könet sällan beskrivs med ord i konfliktrapporteringen; mannen är en outtalad norm. “Soldater”, “krigare” och “militärer” är män. När kvinnor figurerar finns däremot de bestämda prefixen “feminin” eller “kvinna” med (2016:212). Orgeret belyser ett exempel från dagstidningen *Bergens Tidende*, som här får fungera som ett typexempel för den könsrepresentation som studien fann. En lång artikel om kurder som dödats i gasattacker innehåller flertalet manliga subjekt. En enda kvinna finns representerad, och då på en ej namngiven bild: “(...) an image of a Kurdish woman taking care of flowers on one of the graves. (...) The sole woman represents the soft, caring and concerned side of society – a woman without a name.” (Orgeret 2016:212-213) Orgeret menar avslutande att det är essentiellt för fredsbyggande insatser att så många röster och perspektiv som möjligt får höras (2016:221).

2.2.2 Män är aktörer – kvinnor offer

En forskare som studerat könsroller och genusperspektiv i medias konfliktrapportering är Romy Fröhlich (2010). Fröhlich hänvisar bland annat till Cynthia Enloe (1994) när hon konstaterar att kön och genus under en lång tid har spelat en central roll i mediebevakning av konflikter och krigspropaganda. På samma sätt spelar media en viktig roll när det kommer till konstruktionen av könsroller i stort (Fröhlich 2010:59-60). Genom en kvantitativ innehållsanalys av bland annat tyska dagstidningars konfliktrapportering under åren 1989 till 2000 kunde författaren konstatera att kvinnor marginaliseras kraftigt i konfliktrapportering (2010:67). Fröhlich delade upp sina analysenheter i *aktörer* och *offer*. Bara två procent av alla aktörer i studiens material var av kvinnligt kön, och en procent av alla offer (2010:61). Fröhlich konstaterar precis som flertalet andra forskare att kvinnor tilldelas rollen som offer och män rollen som de aktiva deltagarna i ett krig. Men procentsiffran ovan visar att till och med när det kommer till att framställas som offer är kvinnor underrepresenterade. Fröhlich konstaterar att antalet kvinnliga subjekt i studiens analyserade artiklar totalt sett visar på en kraftig marginalisering (2010:67).

2.2.3 En gråtande kvinna vid en öppen kista

Irma Kaarina Halonen (1998) har undersökt bilden av kvinnor i krigsrapportering under 1980- och 1990-talet. Hon konstaterar att den dominerande kvinnobilden under Balkankriget var en gammal, lidande, fattig och gråtande kvinna. En typisk nyhetsbild från kriget visade en gråtande kvinna vid en öppen kista, ofta tillhörande kvinnans son eller make. Halonen drar paralleller till mytologiska bilder och formar med hjälp av det ett sätt att tolka krigsjournalistikens bilder utifrån

myter. Hon har på så sätt utarbetat fem kategorier för hur kvinnor i krig stereotypiskt gestaltas i media:

1. Den gråtande kvinnan
2. Kvinnan bland ruiner – Moder Jord
3. Kvinnor gråter tillsammans/Systraskapet
4. Mor och barn mitt i kriget – Madonna med barn
5. Män som räddar kvinnor – Hjältarna

Halonen menar att det är vanligt förekommande att kvinnorollen tolkas genom just moders- eller jungfrumyten (1998:31). Ett annat återkommande fenomen som Halonen urskiljer genom sin forskning är att kvinnor på mediala bilder från krig ofta är anonyma. Att ge kvinnor på bild ett namn innebär att ge dem en identitet och göra dem till enskilda människor som läsaren kan identifiera sig med. Halonen menar att det därför är av stor vikt att ge krigs- och katastroffer bakgrund och identitet. I sin forskning fann hon att trots det var ytterst få kvinnor namngivna (Halonen 1998:31).

2.2.4 Kvinnan som mannens bihang

Anna Roosvall har undersökt svenska morgontidningars utrikesjournalistik i förhållande till bland annat kön i *Utrikesjournalistikens antropologi: Nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar* (2005). Hennes studie är en kartläggning av utrikessidornas diskursordning med tre nedslag i tid; 1987, 1995 och 2002, i syfte att försöka förstå den lära om människan som de analyserade tidningarnas utrikesmaterial reproducerar, och som Roosvall menar är av mycket stor vikt för hur vi bygger vår bild av omvärlden. Som Roosvall konstaterar: “Utrikesjournalistiken utgör således tveklöst en stor och mycket viktig del av en övergripande diskurs om de Andra länderna och de Andra människorna” (Roosvall 2005:13-17). Hon menar bland annat att de könsrepresentationer som kan ses i media har “inverkan på föreställningar om såväl egen som andras (...) könsmissiga identitet” (2005:54). Bland annat diskuteras den hjälplösa roll som kvinnor i utrikesjournalistik ofta tilldelas: någon som inte kan ta hand om sig själv, någon som bör räddas. Roosvall ställer sig då frågan varför dessa räddningsoperationer genomförs; är det för att hjälpa kvinnan i fråga, eller är hon bara en bricka i ett maktspel bland män? (Roosvall 2005:53). Genomgående är att kvinnan alltid innehar en underordnad roll och alltid definieras i förhållande till mannen. Studiens resultat visar att kvinnor är kraftigt underrepresenterade i den analyserade utrikesjournalistiken. Roosvall konstaterar att kvinnor knappt finns med överhuvudtaget utan att män samtidigt nämns. När kvinnor tilldelas utrymme framställs de framför allt som offer och skönhetsobjekt (2005:167, 170). I sin studie analyserade Roosvall även tidningarnas bildmaterial, som hon menar är av stor betydelse för bestämmande av diskurser, och fann att merparten av de kvinnor som återfinns på bild inte är namngivna och är presenterade i relation till män. Roosvall hänvisar till Fowler (1991) när hon konstaterar att detta är ett vanligt förekommande och typiskt diskriminerande sätt att representera kvinnor i media. Avsaknaden av de på bilderna representerade kvinnornas röster och namn innebär enligt Roosvall att tidningarna sysslar med objektivering. Dessutom förekommer kvinnor generellt sett betydligt mer sällan på bild än män (Roosvall 2005:14, 195ff). Roosvall

sammanfattar den problematik hon menar uppstår när utrikesjournalistiken låter sin skeva representation stjäla över på samhället i stort:

Medierna utgör en viktig del av samhällssystemet. Samtidigt sägs mediernas roll vara att granska detsamma. I utrikesjournalistiken framstår medierna mer som del av systemet än som granskare av det. På utrikessidorna reproduceras en övergripande världs- och könshierarki. På ett övergripande plan ifrågasätts denna inte. När en övergripande världs- och könshierarki inte ifrågasätts på utrikessidorna ifrågasätts inte heller positionen hos det läsande subjektet. Den genom texternas tilltal implicerade subjektpositionen blir alltså på ett motsvarande sätt konstant (Roosvall 2005:324).

2.2.5 News blackout av kvinnliga krigserfarenheter

Augusta C. Del Zotto har forskat om mediala stereotyper av kvinnor under Kosovokonflikten i *Weeping Women, Wringing Hands: How the Mainstream Media Stereotyped Women's Experiences in Kosovo* (2002). Del Zotto konstaterar i sin kontextanalys att kvinnors erfarenhet av krig tenderar att gestaltas missvisande i media. Hon kallar det en "news blackout" av kvinnors krigserfarenheter, och menar att detta fenomen gömmer många essentiella problem som om de löstes skulle kunna förbättra offentlighetens förståelse för kriget i fråga. Författaren har analyserat media från 21 olika länder under åren 1998 till 1999 för att identifiera de kommersiella, politiska och sociala faktorer inom mediasfären som inverkar på representationen gällande kvinnor och krig (2002:141). Del Zotto konstaterar att medias representation av kvinnor i Kosovokonflikten stöder teorin att samhället i stort fortfarande lutar sig mot en maskulin diskurs om krig. Kvinnor framställs som passiva offer i stället för exempelvis stridande parter och aktivister. Som Del Zotto sammanfattar den problematik fenomenet för med sig in i framtiden: "*Until news agencies radically shift the standards for what constitute 'news of war' and 'news' overall, women will continue to be framed as victims or spectators rather than as transformative agents in world events*" (2002:149).

2.2.6 Den passiva måltavlan: Kvinnan som sympatiskapare

Carol A. Stabile och Deepa Kumar (2005) har i *Unveiling Imperialism: Media, Gender and the War on Afghanistan* forskat kring mediala bilder av afghanska kvinnor i amerikansk press runt tiden för USA:s invasion av Afghanistan. Stabile och Kumar konstaterar att det gick att urskilja en markant uppgång i medialt intresse för kvinnoförtryck i Afghanistan under veckorna efter World Trade Center-attacken. Redan år 1995 hade Amnesty släppt en rapport om kvinnoförtryck i Afghanistan, men denna gick i stort sett obemärkt förbi av större delen av världssamfundet och global media. Författarna menar att kvinnor i detta fall användes som ett argument för amerikansk imperialism och aggression; från att getts noll nyhetsvärde var plötsligt frigörandet av de afghanska kvinnorna högst på agendan (Stabile & Kumar 2005:769-771). Detta beteende menar författarna kan härledas till Orientalism-diskursen ursprungligen utformad av Edward W. Said (1978). De afghanska kvinnorna porträtterades utan undantag som passiva, hjälplösa offer som behövde räddas undan sina förtryckare av den gode, vite mannen. Mycket sällan fick hon själv komma till tals.

Stabile och Kumar konstaterar att så länge kvinnor inte tillåts tala för sig själva, utgör de en perfekt, passiv måltavla som kan serva andras – i detta fall amerikanska – själviska intressen (Stabile & Kumar 2005:778).

2.2.7 Manspreading i svensk press

Ellen Nilsson, Hanna Rahlén och Ellinor Rostedt genomförde 2015 en kandidatuppsats vid JMG om könsroller i svensk press: *“Hör upp, du måste flytta på dig!” – Manspreading i svensk press. Könsmärkning i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen*. Författarna undersökte bland annat i vilka roller kvinnor och män får medverka i inrikesartiklar, om skribentens kön påverkade könsrepresentationen i artiklarna, och hur representationen ser ut i tidningarnas bildmaterial (Nilsson et al. 2015:8). Slutsatsen blev att oavsett skribentens kön så var män starkt överrepresenterade bland de medverkande i de analyserade artiklarna. Både kvinnor och män skriver om män. Dessutom målades kvinnor till en övervägande del upp som offer och män som förövare. Oavsett om den analyserade artikelns ämne var “hårt” eller “mjukt” så såg författarna att typiskt manliga, auktoritära roller fick störst utrymme. Nilsson et al. menade avslutningsvis att de resultat de nått genom studien pekade på ett demokratiskt problem. Läsarnas världsbild och samhällsuppfattning riskerar att skadas av den skeva könsrepresentation som media förmedlar (Nilsson et al. 2015:62ff).

2.2.8 Genusslentrion i Filter och Fokus

Mikaela Magnusson och Malin Stenström genomförde 2013 studien *Kvinnor gillar flärd, män är som de är. En studie om hur män och kvinnor skildras i samhällsmagasinen Filter och Fokus*. Genom en diskursanalys ville författarna utröna huruvida de två magasinerna förhöll sig genusneutrala. De fann att båda tidningarna gjorde förhållandevis bra ifrån sig gällande könsrepresentation. Dock menar författarna att både Filter och Fokus reproducerar stereotypa bilder av den typiska kvinnliga intervjupersonen. Framför allt Fokus använde sig i stor grad utav slentrionmässiga genusföreställningar, ett begrepp diskuterat av bland annat Judith Butler och Hillevi Ganetz som exempelvis innefattar att kvinnor alltid ska le och att män ska gilla att vara “lite skitiga” (Butler 1993:122, 232; Ganetz 2004:3-4); Magnusson & Stenström 2013:51ff). Genusslentrionen i media upprätthålls enligt Ganetz både av män och kvinnor, och innefattar “vanemässiga, omedvetna, oreflekterade och upprepade skildringar av manlighet och kvinnlighet” (Ganetz 2004:3). Magnusson och Stenström konstaterar sammanfattningsvis att båda de studerade tidningarna har en ojämn könsrepresentation och därmed inte kan sägas spegla verkligheten (Magnusson & Stenström 2013:57).

2.3 Diskussion om tidigare forskning

2.3.1 Postkolonial kritik

Medieforskning med genusperspektiv har kritiserats, bland annat för att ha ett västerländskt synsätt och därmed bortse från andra perspektiv. Exempelvis har postkoloniala rörelser kritiserat den akademiska genusforskningen för sin västerländska etnocentrism (Hirdman & Kleberg 2015:12-13; Kleberg 2015:31). Orgeret påpekar exempelvis att feminism har anklagats för att vara en västerländsk produkt som negligerar att uppmärksamma förtryck i andra former, exempelvis förtryck på grund av ras och genus (Orgeret 2016:208-209). Imperialistisk, liberal feminism har därutöver anklagats för att användas som en motivation för krig, bland annat i fallet Afghanistan 2001, då "frigörelsen" av afghanska kvinnor användes som en ursäkt för USA att invadera landet (Stabile & Kumar 2005:769-771). Förespråkare för postkolonial feminism menar att genom att använda termen "kvinnor" som en universell grupp, så definieras kvinnor enbart som dess kön och inte genom samhällsklass, etnicitet eller sexuella preferenser. Den västerländska imperialistiska, liberala feminismen har enligt Orgeret genom historien anklagats för att ha en rasistisk, förminskande attityd gentemot mörkhyade kvinnor, som setts mindre som allierade och mer som offer i behov av räddning (Orgeret 2016:208-209).

Vi är medvetna om att den forskning som presenterats i detta kapitel i stort sett uteslutande är skriven ur ett västerländskt perspektiv. Vi är likaså medvetna om problematiken kring detta, men har valt att göra denna avgränsning framförallt på grund av uppsatsens begränsningar i omfång och tid. Då vår studie dessutom är av kvantitativ karaktär, skulle exempelvis ett postkolonialt perspektiv och tillhörande diskurs behöva större kvalitativa dimensioner än vad ramen för denna studie tillåter.

2.3.2 Hur många är kvinnorna?

För att sammanfatta den tidigare forskning som presenterats i detta kapitel så är den relativt likriktad och har snarlika resultat. Så var är då kvinnorna? Forskarna är överens om att män är i majoritet och att kvinnor är kraftigt underrepresenterade. Detta gäller vare sig det handlar om global konfliktrapportering, svensk utrikesjournalistik eller ett nyhetsmagasin. GMMP-studien från 2015 och Genews från dagens datum (20170509) har liknande resultat gällande nyhetssubjekt; männen utgör cirka 70 procent och kvinnorna 30 procent. Resultatet av Kvinna till Kvinnas egna medieundersökning som genomfördes 2008 särskiljer sig något från dessa; här utgör männen 85 procent och kvinnorna 15. Skillnaden beror sannolikt på att Kvinna till Kvinnas studie enbart granskade könsrepresentationen inom konfliktrapportering. Genusstiltjen, som Edström och Jacobsson myntade, går dock igen i samtliga studier som lyfts i detta kapitel. Oberoende av land, medieslag eller journalistisk genre är männen i majoritet; i sporten, i ekonomin och i politiken. Både GMMP-rapporten och Kvinna till Kvinnas studie visar att män är i övervägande majoritet även sett till expertroller och elitpersoner.

2.3.3 Hur framställs de?

Forskarna ser liknande mönster gällande på vilket sätt kvinnorna i utrikes- och konfliktrapporteringen framställs och representeras. Genomgående är offerrollen; kvinnan är den passiva, hjälplösa, anonyma sympatiskaparen, den emotionella, modern eller madonnan mitt i kriget, mannens bihang; den som är i behov av en räddande (manlig) hjälte. Kvinnans utseende och "kvinnliga" egenskaper ges vikt och utrymme, exempelvis genom att framställa henne som ett skönhetsobjekt. Forskarna ser genomgående hur media reproducerar stereotypa bilder av maskulint och feminint, och på så sätt stärker och befäster kvinnans underordnade roll. Detta mönster går igen oberoende av land, medieslag eller journalistisk genre.

2.3.4 Forskningsapplicering i denna studie

Vi kommer att använda oss av 2015 års GMMP-studie samt Genews i kvantitativt jämförande syfte när vi analyserar vårt material i studiens slutskede. Vad som skiljer denna studie från GMMP och Genews är att denna studie enbart tittar på konfliktrapportering. Kvinna till Kvinna till Kvinna medieundersökning från 2008 används i denna studie på en rad sätt. Då Kvinna till Kvinna är en intresseorganisation är vi medvetna om att de arbetar utefter ett troligt egenintresse i att främja ett visst perspektiv. Detta medför att vi inte bör använda dess medieundersökning i ett vetenskapligt syfte. Vi anser dock att 2008 års medieundersökning ändå är av viss relevans för denna undersökning, framförallt i ett jämförande och inspirerande syfte. När det kommer till utformning och upplägg är denna studie i viss mån en fortsättning på Kvinna till Kvinna till Kvinna medieundersökning. I slutskedet kommer vi även att jämföra Kvinna till Kvinna till Kvinna resultat med vårt eget. Vi är medvetna om att resultatet av den jämförelse inte blir hundra procentigt tillförlitlig då studiernas omfång, urvalsperiod samt analysmaterial inte är identiskt. Detta framförallt då Kvinna till Kvinna till Kvinna studie inkluderar TT.

Orgerets undersökning om norsk freds- och konfliktrapportering kommer i denna studie att användas i ett jämförande syfte i studiens analys och slutdiskussion, och då framförallt teorin kring könsprefix. Halonens forskning om mytologiska bilder och anonyma bildobjekt kommer i denna studie i första hand att användas i jämförande syfte i analysen av bildmaterial. Vi kommer att söka aktivt efter illustrativa exempel från denna studies analysenheter som stämmer överens med Halonens kategoriseringar av kvinnliga bildobjekt i krig. Roosvalls diskussion kring könsrepresentation i text och bild kommer att användas i jämförande syfte i studiens analys samt slutdiskussion, i synnerhet gällande kvinnan som mannens bihang. Även Stables & Kumars forskning om kvinnor i Afghanistankriget hoppas vi kunna använda oss av i denna studies slutskede. Vi hoppas kunna se om vi i vår forskning finner de mönster som Stable and Kumar pekar på; att kvinnor framställs som offer av egenintresse i syfte att skapa medlidande och opinion.

2.3.5 Inomvetenskaplig problematisering

Då tidigare undersökningar (Aronsson & Kristoffersson 2017; Mikko & Ågren 2015; Toresson & Österberg 2012) konstaterat att den största delen av utrikesmaterialet i svensk media är producerat av TT, ser vi en inomvetenskaplig lucka gällande egenproducerat utrikesmaterial av egna

reportrar. Vi vill därmed ta avstamp i tidigare studier gällande könsrepresentation i konfliktrapportering och bygga vidare på dem, men rikta in oss specifikt på det svenska egenproducerade materialet. Vi vill även undersöka hur kvinnorna i konfliktrapporteringen porträtteras i jämförelse med männen. Sett till den forskning som presenterats i detta kapitel, liknar denna studie i utformning och utförande Kvinna till Kvinnas medieundersökning från 2008. Då mycket har hänt i världen sedan 2008 anser vi att det finns starka skäl till att genomföra en liknande och dessutom vetenskaplig studie. Världsläget är till att börja med i många avseenden totalt förändrat. Den arabiska våren, kriget i Syrien och den flyktingkris som följt därefter har påverkat världen och oss här i Sverige på ett sätt som saknar historiskt motstycke. Därtill har kvinnorättsfrågan getts ett allt större utrymme i den samhälls- och politiska debatten sedan undersökningens datum. Det går med andra ord att argumentera för att det finns en än större anledning än tidigare till en större, bredare och mer allsidig representation av kvinnor i svensk konfliktrapportering.

3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Då det i tidigare forskning saknas vetenskapliga studier om svensk egenproducerad konfliktrapportering, är vår intention att utföra en kvantitativ innehållsanalys för att undersöka hur mycket och på vilket sätt kvinnor i förhållande till män representeras i konfliktrapportering. Utöver att titta på den kvantitativa representationen kommer studien att undersöka hur kvinnorna i rapporteringen porträtteras utifrån roller och attribut, i jämförelse med männen.

För att besvara studiens syfte har följande tre frågeställningar utformats:

1. Hur ser den totala fördelningen ut mellan kvinnor och män som nyhets- och bildsobjekt i svensk egenproducerad konfliktrapportering?
2. Vilka roller tilldelas kvinnorna i rapporteringen i jämförelse med männen?
3. Vilka attribut tilldelas kvinnorna i rapporteringen i jämförelse med männen?

De tre frågeställningarna kommer att besvaras kvantitativt i studiens resultatkapitel. I det analytiska kapitel som följer därefter kommer frågeställningarna att diskuteras och analyseras utifrån studiens teoretiska ramverk. I utformningen av den andra frågeställningen om roller har vi använt oss utav Edströms definitioner av huvudroll och biroll samt Monica Löfgren Nilssons definitioner av experter och elitpersoner. Den tredje frågeställningen är utformad med hjälp av Enloe, Löfgren Nilssons och Liesbet van Zoonens teorier kring maskulina och feminina attribut. Detta innebär kortfattat att män och kvinnor tilldelas stereotypa egenskaper som ger sig uttryck i samhällsnormer och förväntningar på hur de olika könen bör vara. Utefter Enloes, Löfgren Nilssons och van Zoonens teorier har vi utformat en tabell över aktiva, passiva, hårda och mjuka attribut som kommer att diskuteras i studiens analys och slutdiskussion.

Studiens resultat kommer att presenteras med diagram och sedan begripliggöras genom illustrativa exempel i studiens analytiska del. Dessa exempel diskuteras utifrån studiens teoretiska ramverk samt återkopplas till tidigare forskning.

4 TEORETISKT RAMVERK

“*One is not born woman, one is made woman.*”

- Simone de Beauvoir

För att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar kommer vi att titta på studiens resultat utifrån ett genusperspektiv. Ett feministiskt genusperspektiv kan ge oss de verktyg vi behöver för att analysera och dra slutsatser kring studiens empiriska material. Det följande kapitlet inleds med en övergripande introduktion till begreppet genus som social konstruktion. Därefter följer en fördjupning inom de grenar inom fältet som vi kommer att använda för att analysera och diskutera vårt resultat.

4.1 Genus som en social konstruktion

Ordet “gender” började användas för att särskilja det biologiska könet och det socialt, kulturellt konstruerade könet. Kortfattat syftar genus i grunden på de normer, ideal och föreställningar som tillskrivs de olika könen. För att kunna göra gränsdragningen mellan biologiskt och socialt kön används begreppen maskulinitet och femininitet (Beauvoir 1949; Butler 1990; Hirdman 1988; Rubin 1984). Enloe (1989; 2014) studerar genus på den internationella arenan och behandlar genus som en social konstruktion där kvinnor är underordnade män. Enloe diskuterar i sin artikel *Bananas, Beaches and Bases* hur vi ska göra kvinnor synliga på den internationella arenan genom att sluta se mannen som norm. När vi börjar se män som män, och urskiljer det som ses som maskulint respektive feminint, inser vi också att kvinnor förbises. I vad Enloe menar är ett patriarkalt samhälle är manlighet och maskulinitet, och kvinnans underordning och beroendeställning till män, det som värdesätts. Allt som ses som feminint kan därför föraktas och nedvärderas, vilket enligt Enloe sker i samma utsträckning på lekplatsen som i de politiska rummen. De egenskaper som ses som åtråvärda (maskulina) är saker som tuffhet, rationalitet och oräddhet. Därmed blir motsatserna svag och mjuk (feminina) föraktade. Kvinnor som vill ta plats måste enligt Enloe anamma de typiska maskulina attributen, och därmed räkna med att bli sedd som ofeminin (Enloe 2014:29-31). Följaktligen blir kvinnor i denna världsbild ofta förbisedda; de synliggörs inte som aktörer eller tänkare utan blir en del av den internationella patriarkala spelplanen. Genom att osynliggöra kvinnan som aktör blir kvinnan som offer den kvinnobild som tillåts dominera; kvinnan som objektifieras, blir utsatt för sexuella övergrepp i krigföring, blir underbetald, faller offer för trafficking (Enloe 2014:34-35).

Ylva Elvin-Nowak och Heléne Thomsson konstaterar i *Att göra kön* (2012:17-18, 27) att ingen människa föds kvinnlig eller manlig; kön är något vi “gör” aktivt, om än ofta omedvetet. När ett barn föds förklaras det av sin omvärld som antingen flicka eller pojke. Då startar det “stora könspådraget”; “som en lavin som bara rasar in över varje ny liten människa”. Det är nu de stereotypa könsrollerna och attributen börjar präntas in i barnets identitet och den sociala genuskonstruktionen inleds. Detta sker med hjälp av språk, namngivning, kläder, leksaker och mer

eller mindre påtvingade intressen. Så formar vi tanken att kvinnor ska vara snälla och omhändertagande och män ska vara starka, modiga och aggressiva. Elvin-Nowak och Thomsson konstaterar: “Det kan tyckas begripligt att detta sker i möten med små barn. Lite svårare att förstå är det faktum att det här sedan fortsätter, livet igenom” (Elvin-Nowak & Thomsson 2012:18).

En förlängning av den sociala genuskonstruktionen är som Enloe konstaterat ovan att mannen blir normen; en sorts symbol för människan. Bland annat Simone de Beauvoir, Yvonne Hirdman och Maria Hedlin menar att det är med hjälp av språket som vi skapar denna föreställning om den manliga normen. Att det är en man vi talar om är outtalat; mannen är norm om inget annat anges. Om det är en kvinna som omtalas så är hon i stället presenterad med hjälp av prefix, såsom lärarinna eller moder. Beauvoir menar även att kvinnan måste för att definiera sig måste nämna att hon är en kvinna (Beauvoir 2010:25; Hedlin 2006; Hirdman 2007:178-179).

4.1.1 Essentialistiskt perspektiv

Inom genusteorin har vi valt att titta närmare på maskulinitet och femininitet som återfinns inom många grenar av feminismen. Raewyn Connell (2009) tar upp det essentialistiska perspektivet i att se skillnader mellan kvinnor och män, vilket innebär att skillnaderna anses vara naturliga, medfödda och förutbestämda. Detta perspektiv hävdar att det finns biologiska skillnader mellan könen, vilket visar sig i olika sätt att agera, kommunicera och fungera emotionellt. Kvinnor har genom historien setts som omvårdande, lättpåverkade, känslosamma och intuitiva, till skillnad från män som antas vara aggressiva och promiskuösa. Detta tas även upp av Beverly Skeggs (1997) och Fanny Ambjörnsson (2004) som diskuterar hur bilden av den ideala kvinnan ser ut. Det finns en förväntan på tjejer och kvinnor att de ska vara omvårdande och moderliga, empatiska, ansvarsfulla och omhändertagande. Att vara trevlig och snäll är också egenskaper som förväntas av kvinnor. Skeggs konstaterar att utseende tidigt blev en egenskap som ansågs vara feminin, och för att bli respekterad “som kvinna” behöver kvinnor uppfylla både det feminina utseendet och beteendet (Skeggs 1997:109-110, 163-164). I *I en klass för sig* (2004) har Ambjörnsson följt och intervjuat tonårstjejer från två olika klasser i gymnasiet om genus och sexualitet. Gymnasietjejerna fick bland annat diskutera kroppsliga normaliserande egenskaper som förväntas av kvinnor, som exempelvis försöka få skönhet som konstruktion (smink, frisyra, naglar och så vidare) att framstå som så naturlig som möjligt. Ambjörnsson ville få tjejerna att reflektera över ideal, normer, genuspositioner och skapandet av femininitet (Ambjörnsson 2014:11). Genom sin studie kom hon fram till att den normativa femininitet som gymnasietjejerna upplever är historiskt rotad och reproduceras och förstärks konstant genom dagliga möten människor emellan (Ambjörnsson 2014:166ff, 305).

Hirdman (2001, 2007) diskuterar i *Genus- om det stabila föränderliga former* det “stereotypa genuskontraktet”. Med detta åsyftar hon en överenskommelse mellan könen som innefattar rättigheter och skyldigheter. Hirdman påpekar att poängen med att skapa termen genuskontrakt är att kunna ha ett begrepp att teoretisera utifrån. Kontraktet bygger på en ideologi där könen hålls isär och grunduppfattningar om könen stereotypa samhällsroller. Enligt Hirdmans genuskontrakt är det mannens uppgift att skydda och ta hand om kvinnan. Kvinnans uppgift är däremot att föda barn och sköta arbetssysslor i hemmet. Hirdman menar att barnafödandet

resulterar i att kvinnan har svårt att värja sig mot den rådande ordning som existerar, något som skapar idealtypiska fördelningar av ansvar, rättigheter och skyldigheter (Hirdman 2001:84ff, 2007:208). Viktigt att notera är att samtidigt som Hirdmans teori om genusystemet fått stor spridning, så har den även kritiserats för att vara alltför fixerad. Könsnormer och könsmonster förändras, hävdar kritikerna, och däri framstår Hirdmans genuskontrakt som för statiskt (Hedlin 2010:22).

4.1.2 Könsmärkning

Rosabeth Moss Kanter (1977, 1993) var bland de första att mynta begreppet könsmärkning. Könsmärkning syftar på strukturer som begränsar och värderar människor grundat på könstillhörighet, exempelvis uppfattningen att en viss syssla hör ihop med ett visst kön. Det kan handla om yrken, fritidssysslor eller positioner på arbetsplatser. Genomgående är att det som könsmärkts som manligt anses ha ett högre värde. Kanter menar att problematiken kring varför vissa beteenden ses som mer maktfyllda än andra återfinns i ett strukturellt samhällsproblem; strukturen kring möjligheter och makt. Hon beskriver en maktbalans mellan beteenden och relationer, men det är inte kvinnornas beteende som leder till en underrepresentation utan det faktum att maktbalansen reproduceras av exempelvis organisationer där kvinnor arbetar (Kanter 1993:17-19, 25). Om ett ämne, en position eller en genre inte uppnår könsdistributionen 60:40, det vill säga när representationen av endera kön understiger 40 procent, menar genusforskare att materialet räknas som könsmärkt (Kanter 1993:207-209; Löfgren Nilsson 2004:42).

Löfgren Nilsson tar upp begreppet könsmärkning och utvecklar det, bland annat i *Kvinnor, män och nyheter i televisionen* (2009) och i *En lång och slingrande väg. Könsordningar på SVTs nyhetsredaktioner* (2015). Löfgren Nilssons studie från 2009 ingår i ett större forskningsprojekt: *Kvinnorna i journalistkulturen*. Rapporten bygger på en kvantitativ innehållsanalys gjord på 11 294 inslag i Aktuellt och Rapport med start 1958 (Löfgren Nilsson 2009:5). Löfgren Nilsson gör uppdelningen av nyheterna utifrån könsmärkningsteorin i tungt (hårt/manligt) och lätt (mjukt/kvinnligt). Totalt sett såg Löfgren Nilsson att kvinnliga intresseområden i nyheterna utgjorde en betydligt mindre andel än de manliga (Löfgren Nilsson 2009:5, 13). I rapporten framgick även att kvinnor i mindre utsträckning får ta plats i nyheterna som experter och elitpersoner. Detta definieras av både Löfgren Nilsson och Edström som personer i maktposition; politiker, organisations- och näringslivsföreträdare, experter och sakkunniga, ekonomer, talesmän, presschefer, professorer och högt uppsatta personer inom till exempel försvar, rättväsende och vetenskapssamhället. De konstaterar att dessa är områden som främst domineras av män (Edström 2006:75ff; Löfgren Nilsson 2009:17). Resultaten från Löfgren Nilssons studie visade även att när väl kvinnor representeras som elitpersoner är det betydligt oftare inom "kvinnliga nyhetstyper" än "manliga nyhetstyper" (Löfgren Nilsson 2009:18-19). Nedan presenteras en förkortning av Löfgren Nilssons könsmärkningsmodell som beskriver nyhetsämnena utifrån vad som är hårt (manligt) och mjukt (kvinnligt).

Tabell 2.0. Könsmärkning i nyhetsämnen.

Manligt	Kvinnligt
Internationella frågor/krig	Sjukvård, äldrevård
Politik	Barnomsorg
Ekonomi/arbetsmarknad	Skola/utbildning
Vetenskap	Hushållsekonomi
Brott	Human interest

Uppdelningen manligt och kvinnligt motiverar Löfgren Nilsson med att den offentliga sfären historiskt har dominerats av män och följaktligen har ovanstående manliga ämnen kategoriserats som hårda. Ämnen i den manliga sfären är ämnen som huvudsakligen och historiskt sett har brukat attrahera män eller har dominerats av män yrkesmässigt. Den kvinnliga sfären följer ett liknande mönster; frågor och ämnen som historiskt dominerats av kvinnor (Löfgren Nilsson 2009:6). Kritik kan föras mot könsmärkningsmodellen gällande dess snäva gränsdragning, som kan riskera att inte se till alla perspektiv. Detta är något som även Löfgren Nilsson själv för en diskussion om (Löfgren Nilsson 2009:6-7). Vi anser dock att modellen är ett bra verktyg att utgå från när den kompletteras med andra genusforskarens definitioner av maskulint och feminint, exempelvis Enloes och van Zoonens, som diskuteras mer ingående nedan.

4.1.3 Maskulina och feminina attribut

Uppdelningen genus och kön har suddats ut allteftersom genusforskningen har utvecklats. Flertalet genusforskare och genusteorier tar upp och diskuterar könsroller, normativa attribut som förväntas av män och kvinnor i samhället, samt vad som är maskulint och feminint (Ambjörnsson; Connell; Edström; Elvin-Nowak & Thomsson; Hirdman; Hedlin; Tuchman; van Zoonen). Edström (2006) diskuterar i *TV-rummets eliter* om könsrepresentation och stereotypernas makt: "De stereotyper vi omger oss med tenderar att uppvärdera, förstora och förhårliga manliga egenskaper och förklina och förminska de kvinnliga" (Edström 2006:37). I sin avhandling har hon tittat på könsfördelning och könsrepresentation i tv-rutan. Edström har bland annat undersökt på vilka roller, huvudroller och biroller, som ges till kvinnor respektive män i fiktionen och konstaterat att männen dominerar tv-rummets alla roller (Edström 2006:84, 109). Gaye Tuchman (1978) och van Zoonen (1995) hävdar också att media kan komma att producera och reproducera stereotypa könsroller. Van Zoonen problematiserar begreppet genus och ifrågasätter dess roll, både i samhället och i media. Argumentet som förs är att genus – och därmed hur vi identifierar oss – är uppbyggt på omständigheter, möjligheter och begränsningar. Enligt van Zoonen är dock inte detta tillräckligt för att urskilja genusstrukturer. Hon menar att när vi pratar om genus som social konstruktion eller norm, så bidrar även detta till en reproduktion, något som även tas upp av andra genusforskare (van Zoonen 1995:315, Bourdieu 2001:4). Van Zoonen diskuterar stereotypa könsideal där media både bekräftar och ifrågasätter den rådande genusedkursen. Hon sätter även begreppet genus i kontrast till hur det presenteras och framställs i media. Normer och ideal produceras och reproduceras i media och den mediala bilden av män och kvinnor representerar inte hur fördelningen ser ut i

verkligheten. Van Zoonen konstaterar att män är överrepresenterade i media inom de flesta ämnen, medan de kvinnoideal som får ta plats i media är underlägsenhet, tillgänglighet, medgörlighet och konsumtion som en väg till självförverkligande. Kvinnor blir också ofta presenterade enbart i sin relation till mannen. Män å andra sidan tilldelas ideal som våldsamhet, överlägsenhet och maktfullhet (van Zoonen 1995:318-319). Van Zoonen har genom att sammanfatta Margaret Gallaghers (1981) och Fred J. Fejes (1992) forskning kring mediala, stereotypa egenskaper sammanfattat en egen modell över maskulina och feminina attribut. Nedan presenteras van Zoonens originalmodell från 1995.

Tabell 3.0. Stereotyp maskulina och feminina attribut i media.

Män	Kvinnor
overrepresentation	underrepresentation
work context	family context
high-status positions	low-status jobs
authority	no authority
power	no power
individual	related to others
active	passive
rational	emotional
independent	dependent
resistant	submissive
resolute	indecisive

Med hjälp av Enloes, Löfgren Nilssons och van Zoonens tankar kring maskulint, feminint, hårt och mjukt, har vi utformat nedanstående modell för att tolka och analysera studiens empiriska resultat. Vi har kompletterat denna med Karin Fogelbergs (2004) definitioner av militärt och civilt fokus i konfliktrapportering, som presenteras mer ingående i nästkommande kapitel.

Tabell 4.0. Studiens egna teoretiska modell för analys av empiriskt material.

Maskulina (hårda, aktiva) attribut	Feminina (mjuka, passiva) attribut
Civil (subjekt, aktiv, våldsam, överlägsen, rationell)	Civil (objekt, offer, underlägsen, emotionell, sörjande, vårdande, passiv)
Företrädare (maktposition, politiker, näringsliv, myndigheter)	Familj, anhörig (moder, hustru/partner, dotter)
Stridande (kombattant, demonstrant)	Anonymt nyhets-/bildobjekt, sympatiskapare, skönhetsobjekt)
Sakfrågor (strid, militärt, diplomati, aktiv NGO)	I periferin, kvinna omnämns i relation till man
Mannen som outtalad norm	Kvinna med prefix

Modellen har utformats genom att väva samman attribut som presenteras i van Zoonens ovanstående modell (tabell 3.0) och Löfgren Nilssons könsmärkningsmodell (tabell 2.0) som bäst knyter an till våra frågeställningar. Dessa är de maskulina och feminina attribut som vi kommer att söka aktivt efter i vårt empiriska material, för att se huruvida konfliktrapporteringen använder sig av stereotypa framställningar av kvinnor i jämförelse med män.

5 METOD

5.1 Metodval

Som tidigare nämnts kommer studien att genomföras med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys. Vi anser att en sådan studie ger oss den största möjligheten att studera det vi önskar undersöka. Exempelvis Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud samt Pamela J. Shoemaker och Stephen D. Reese menar att kvantitativa studier är att föredra just när det kommer till att studera media och hur ofta saker, människor eller platser återfinns i medias rapportering. En kvantitativ ansats ger möjligheten att katalogisera material för att på så sätt försöka urskilja mönster och strukturer (Esaiasson et al. 2012:197-198; Shoemaker & Reese 1996:32; Edström 2006:73). En kvantitativ innehållsanalys bör innehålla analysenheter, variabler och ett kodschema (Esaiasson et al. 2012:200). Denna studies katalogisering har skett genom att i statistikprogrammet SPSS koda 334 analysenheter i form av artiklar och inslag, med ett kodschema på 52 variabler som utformats med hjälp av studiens teoretiska ramverk. Fröhlich konstaterar att genusbaserade forskningsfrågor sällan genomförs med hjälp av kvantitativ innehållsanalys, och att detta faktum bör ändras (Fröhlich 2010:60). Vår förhoppning är att empiriskt kunna generalisera utifrån studiens resultat, något som Åsa Nilsson, tidigare medarbetare vid SOM-institutet, menar är en styrka hos den kvantitativa innehållsanalysen: ”Den kvantitativa innehållsanalysen syftar alltid till att lyfta sig upp från det enskilda, med sikte på det generella” (Nilsson 2000:111).

Vidare i kapitlet “Analys och diskussion” kommer illustrativa exempel från studiens empiriska material att lyftas. Även om fokus i denna studie är att mäta i vilken utsträckning kön, roller och attribut förekommer, har vi för begriplighetens skull i vår analys valt att lyfta fram illustrativa inslag från de kodade artiklarna och inslagen. Detta för att diskutera studiens frågeställningar vidare och tolka resultaten med hjälp av det teoretiska ramverket. Detta gäller framför allt den andra och den tredje frågeställningen, då de är tydligast kopplade till vårt teoretiska ramverk. Vi kommer i samband med detta även att återkoppla studiens resultat till tidigare forskning.

5.2 Material och urval

I ett första steg valde vi att titta på de svenska medier som har egna utrikeskorrespondenter, det vill säga Sveriges Radio, SVT, DN, SvD, TV4, TT och Di. Det är de enda svenska medierna som har egna utrikeskorrespondenter. I ett andra steg valde vi att bortse från material producerat av TT samt Di. Detta då Di är en tidning specifikt inriktad på näringsliv. Vi valde bort TT på grund av att denna studie valt att enbart fokusera på egenproducerat material och inte nyhetsbyråmaterial, då vi tror att vi därmed kommer ha större chans att generalisera utifrån våra resultat. Genom att bortse från allt nyhetsbyråmaterial hoppas vi även kunna undvika att finna samma material i olika medier. Vi har gjort vårt urval utefter huruvida medierna har egna korrespondenter och utrikesreportrar för att ha så stor chans som möjligt att hitta egenproducerat material. Detta medför dock inte att vi begränsat oss till material gjort enbart av korrespondenter, vilket var den ursprungliga tanken. I

vissa fall har artiklar kodats trots att det har varit oklart om reportern i fråga har varit på plats. I vissa fall har frilansmaterial kodats. I vissa fall har även längre telegramslag med enbart berättarröst kodats. Vi har däremot avstått från att koda allt material där det varit uppenbart att det uteslutande handlat om material från nyhetsbyråer.

Vi har inspirerats av Agnes Aronssons och Sofia Kristofferssons studie om mediekoncerners utrikesmaterial (2017) i utformningen av vår tidsmässiga urvalsram. Vi har använt samma slumpgenerator som de, random.org, och även precis som Aronsson och Kristoffersson valt att enbart fokusera på material publicerat i tidningarnas pappersversioner.

Gällande tidningar har vi valt att studera material från Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Gällande radio och TV har vi valt att studera material från Rapport, Aktuellt, TV4-Nyheter samt Ekot. Detta då de alla sex som sagt är svenska nyhetsredaktioner med egna korrespondenter/utrikesreportrar. Analysmaterialet från TV och radio efterfrågade vi från Svensk Mediedatabas. Analysmaterialet från tidningar hämtade vi via Mediearkivet Retriever.

Vi har gjort ett obundet slumpmässigt urval av tid, vilket innebär ett urval där varje enhet i en population eller en tidsperiod har lika stor sannolikhet att komma med i urvalsfraktionen (Esaiasson et al. 2012:176). Urvalet gjorde vi genom att slumpa fram totalt 42 dagar under en period på sex år; sju dagar per år. Vi använde oss utav en slumpgenerator, random.org, för att få fram de 42 slumpmässigt utvalda dagarna. De år som ingår i urvalsramen är 2011 till 2016. Under inledningen av 2011 började vad vi nu kallar den arabiska våren och därefter följde en rad konflikter som fick stort utrymme i svensk media. Därför anser vi att en studie av dessa år ger en representativ bild av hur världsläget sett ut under dessa år och ser ut idag. Under den slumpmässiga urvalsprocessen inträffade ett bortfall på åtta dagar av Aktuellt då det inte sänds på lördagar. Vi slumpade då fram åtta nya dagar fördelat på samtliga sex år i urvalsperioden.

5.2.1 Diskussion kring valda nyhetsmedier

Den övergripande motiveringen till varför vi valt att undersöka just SVT Rapport, SVT Aktuellt, SR Ekot, TV4-Nyheter, Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter, är att de är de enda svenska nyhetsmedier (förutom TT och Di) med egna korrespondenter/utrikesreportrar. Utöver det har vi inspirerats av Kvinna till Kvinnas medieundersökning av svensk konfliktrapportering 2008 i urvalet av nyhetsmedier. Resultatet av medieundersökningen visade att Ekot hade mest jämlik könsrepresentation med 79 procent män och 21 procent kvinnor. Därefter följde SvD, DN, TV4-Nyheter och till sist SVT med 91 procent män och nio procent kvinnor. Sett till de medier som tillhör public service konstaterade GMMP-studien från 2015 att de har ett särskilt ansvar gällande jämställdhet och könsrepresentation. I slutet av 1970-talet inledde public service ett omfattande jämställdhetsarbete inom sin egen organisation. Denna satsning lades ned 2006 med förklaringen att de istället ville låta genusperspektivet präglade alla sändningar. Både SR och SVT fokuserar medvetet på jämställdhet, räknar könsrepresentation och utvärderar regelbundet sina prestationer gällande både genus, etnicitet och alla människors lika värde (Edström & Jacobsson 2015:52-56).

GMMP-studien konstaterar även att svenska radioredaktioner är de radioredaktioner som gör bäst ifrån sig, både på ett globalt plan och jämfört med andra svenska medietyper. I Sverige uppvisar radion i GMMP 2015 högst andel kvinnor i nyheterna med 37 procent, jämfört med 31 procent totalt bland alla medieslag. Tittar man däremot på den globala studien har radio allra lägst siffror; andelen kvinnor är 21 procent i global radio jämfört med 24 procent totalt bland alla medieslag (Edström & Jacobsson 2015:22-26).

5.3 Operationalisering och tolkningsregler

5.3.1 Operationalisering av teoretiskt ramverk

Vid utformningen av studiens kodschema har vi arbetat kumulativt och tagit hjälp av tidigare uppsatser som skrivits om liknande ämnen, för att kunna inspireras av hur de utformat sina variabler (Aronsson & Kristoffersson 2017). I kodschemat ingår 52 variabler som tillåter oss att koda både i vilken utsträckning män och kvinnor förekommer samt hur de framställs. I operationaliseringen av studiens teoretiska ramverk har vi utgått från Edströms (2006) definitioner av huvudroll och biroll, Edströms (2006) och Löfgren Nilssons (2009, 2015) definitioner av experter/elitpersoner, samt Enloes (1989, 2014), Löfgren Nilssons (2009) och van Zoonens (1995) definitioner av feminina och maskulina attribut. Gällande de maskulina och feminina attributen har vi sedan utformat en egen modell utifrån ovanstående forskares definitioner (se kapitel 4.1.3). För att kunna göra gränsdragningen militärt/civilt har vi kompletterat ovanstående forskare med Fogelbergs definitioner kring konfliktrapportering (se kapitel 5.3.2 angående tolkningsregler för variabler). Nedan följer de variabler som används för att svara på studiens frågeställningar. Se bilaga för hela kodschemat.

Variabel 9-11 (nyhetssubjekt) samt 14-16 (bildsubjekt) svarar på den första frågeställningen angående könsfördelning av nyhetssubjekt och bildsubjekt.

Variabel 12-13 (experter/elitpersoner), 17-19 (kvinnors roller i text), 26-28 (kvinnors roller i bild) 35-37 (mäns roller i bild) samt 44-46 (mäns roller i text) svarar på den andra frågeställningen angående rollfördelning mellan könen. Variablerna gällande fördelningen av huvudroller, biroller och mindre roller är utformade med hjälp av Edströms definitioner. Variablerna gällande experter och elitpersoner har formats med Edströms och Löfgren Nilssons definitioner av elitpersoner som grund.

Variabel 20-25 (kvinnors attribut i text), 29-34 (kvinnors attribut i bild), 38-43 (mäns attribut i text) samt 47-52 (mäns attribut i bild) svarar på den tredje frågeställningen angående vilka aktiva, passiva, hårda och mjuka attribut män och kvinnor tilldelas i rapporteringen. Dessa är utformade med Enloes, Löfgren Nilssons och van Zoonens definitioner av feminina och maskulina attribut som grund.

5.3.2 Tolkningsregler för variabler

Enligt Esaiasson et al. (2012:206) bör det i en kvantitativ innehållsanalys finnas tydliga tolkningsregler för hur innehållet i det empiriska materialet ska tolkas. Följande variabler anser vi har behov för sådana regler. Dessa presenteras nedan.

Variabel 6 (militärt eller civilt fokus): Johan Galtung delar upp konfliktrapportering i två grupper; fredsjournalistik respektive krigsjournalistik. Kortfattat är fredsjournalistiken mer folk-, lösnings- och sanningsorienterad än krigsjournalistiken, och fokuserar mer på fredsinitiativ, humanisering av alla sidor och att ge röst åt samtliga parter. Galtungs definition av krigsjournalistiken sätter fokus på konfliktarenan, våld, seger och förlust, och delar upp konfliktens parter i “vi” och “dem” (Galtung 2002:261). Karin Fogelberg har simplificerat Galtungs indelning av skildrade erfarenhetsvärldar i konfliktrapportering i kategorierna *militärt* och *civilt*. Hon har även kategoriserat *annat* i de fall där konfliktrapporteringen varken haft ett tydligt militärt eller civilt fokus, som exempelvis politiska- och folkbildande frågor (Fogelberg 2004:274-275). I variabel 6 kodas konfliktrapporteringens fokus utefter Galtungs och Fogelbergs definitioner, i den senare mer simplificerade varianten.

Variabel 9-11 (nyhetssubjekt): Nyhetssubjekt 1, 2 och 3 bestäms utefter hur mycket utrymme de olika subjekten i en analysenhet ges. Den person som får uttala sig oftast eller förekommer mest kodas som nyhetssubjekt 1. Därefter följer nyhetssubjekt 2 och 3 i fallande skala. Personer som enbart nämns och inte citeras eller får komma till tals, kodas som det sista nyhetssubjektet om andra personer förekommer mer. I TV betraktas varje person som både ses på bild och får komma till tals som ett nyhetssubjekt. I radio gäller detta varje person som får komma till tals, om personen i fråga inte bara utgör en kort ljudillustration. Kategoriseringen av nyhetssubjekt 1, 2 och 3 har formats för att ha chansen att utkristallisera vilka personer i en artikel eller ett inlägg som getts mest utrymme och därmed värderats högst.

Variabel 9-52 (kön): Vi har valt att definiera samtliga nyhets- och bildsubjekt utifrån begreppen man och kvinna (biologiskt kön), samt okodbart. Det okodbara alternativet kommer vi att använda när vi inte lyckas avgöra vilket kön personerna i analysmaterialet tillhör, eller av eget val inte vill tillhöra. I de fall där ett av könen inte finns representerat, kommer även de variabler som rör det saknade könet i fråga att kodas som okodbara. Viktigt att påpeka är att vi är medvetna om att det kan anses vara problematiskt att dela in människor i kön på detta sätt, och att det riskerar förstärka de könsroller och könsrepresentationer vi i denna studie önskar diskutera. Vår definition av kön och genus presenteras i nedanstående kapitel (se kapitel 5.4.2.2).

Variabel 14-16, V26-34, V44-52 (bilder): I de fall där bilder visar en större skara människor kodas de antingen som homogen mansgrupp, homogen kvinnogrupp, övervägande mansgrupp, övervägande kvinnogrupp eller blandad grupp. Vi kommer tillsammans att diskutera de gruppbilder där grupptillhörighet är en tolkningsfråga, för att på så sätt vara säkra på att vi tolkar

samtliga bilder på samma sätt. I de fall där artiklar och inslag inte är bildsatta och i samtligt analyserat radiomaterial, kommer alla bildvariabler att kodas som okodbara.

5.4 Kodning och definitioner

5.4.1 Utförande av kodning

Vi har sammanlagt kodat 334 egenproducerade artiklar/inslag gällande konfliktrapportering utifrån samtliga 52 variablerna i kodschemat. Under de tio dagar som kodningen genomfördes valde vi att sitta med varandra då vi ville minimera tolkningsfel. Då vi har suttit tillsammans har vi kunnat ha en kontinuerlig dialog sinsemellan när vi stött på frågor eller problem under kodningen.

I kodschemat är nyhetssubjekt i text och bild, rollfördelning i text och bild samt attribut i text och bild uppdelat på sex olika variabler (kvinna 1, 2, 3 samt man 1, 2, 3) för att på så sätt ha möjlighet att koda tre individuella roller per kön per kodad artikel/inslag. Experter/elitpersoner är uppdelat på två olika variabler (expert/elitperson 1 och 2) för att ha möjlighet att koda två individuella experter/elitpersoner per kodad artikel/inslag. Gällande nyhetssubjekt är den person som förekommer mest eller tilldelats störst utrymme kodad som nyhetssubjekt 1. Därefter följer nyhetssubjekt 2 och 3 i fallande skala. Gällande rollfördelning i text och bild är den person som förekommer mest eller tilldelats utrymme kodad som huvudroll. Därefter följer biroll och mindre roll i fallande skala.

Det slutliga analysmaterialet från Aktuellt blev betydligt mindre än det från Rapport. Detta då vi startade kodningen med Rapport, och insåg i efterhand att Aktuells material i många fall var detsamma eftersom de använder sig av samma korrespondenter/utrikesreportrar. På grund av detta har vi slagit samman Rapport och Aktuellt i studiens resultatdel. Nedanstående tabell visar antalet artiklar och inslag som kodats för var och ett av nyhetsmedierna. I tabellen är Rapport och Aktuellt fristående från varandra.

Tabell 5.0. Totalt antal kodade artiklar och inslag.

Nyhetsmedium	Antal artiklar/inslag
SVT Rapport	59
SVT Aktuellt	22
TV4-Nyheterna	38
Sveriges Radio Ekot	49
Svenska Dagbladet	61
Dagens Nyheter	105
Totalt	334

Kommentar: Här redovisas hur många artiklar/inslag som vi har kodat från varje nyhetsmedium.

Totalt antal sändningar radio & TV: 168. 42 stycken var från Dagens Eko 17.45, Rapport 19.30 & 21.00, Aktuellt 21.00 & TV4-Nyheterna 19.00 & 22.00. Från Rapport och TV4-Nyheterna valde vi den dagliga nyhetssändning som var längst.

Totalt antal tidningar: 84. 42 tidningar från Dagens Nyheter och 42 från Svenska Dagbladet.

5.4.2 Definitioner av centrala begrepp

5.4.2.1 Konfliktbegreppet

Den standardiserade definitionen av konflikt är utarbetad bland annat av Uppsala Conflict Data Program (UCDP), ett projekt vid institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala Universitet som samlat in information om väpnade konflikter sedan 1946. UCDP:s definition av en väpnad konflikt är “a contested incompatibility which concerns government and/or territory where the use of armed force between two parties, of which at least one is the government of a state, results in at least 25 battle-related deaths.” Denna definition delar in konflikter i tre olika intensitetsnivåer; *minor armed conflict*, *intermediate armed conflict* och *war*. Dessa nivåer är baserade på antal döda konflikten resulterat i; från minst 25 döda i den mest lågintensiva nivån, till minst 1000 döda per år i den högsta (Sollenberg & Wallensteen 2001:643-644). Vi kommer i denna uppsats att använda oss av UCDP:s definition av konfliktbegreppet, men även gå utanför den när det analyserade materialet handlar om latenta historiska konflikter som tidigare gått in under UCDP:s definition. Vi kommer även att analysera material som berör flyktingar utanför sitt hemland, exempelvis den nutida flyktingkrisen i Europa, då detta går att härleda till konflikt. Dock gäller inte denna inkludering flyktingar som befinner sig i Sverige, då det materialet inte är skrivet av utrikesreportrar. Vi har även kodat latenta, diplomatiska konflikter, exempelvis om Irans kärnvapenprogram, och även diplomatiska konflikter som härleder till en pågående eller avslutad konflikt, som diplomatiska mellanspel från Ryssland och USA om kriget i Syrien. Vi har även kodat terrorbrott som konflikt då det skördat många dödsoffer runt om i världen under vår urvalsperiod, och ofta är tätt sammanbundet med en pågående konflikt.

5.4.2.2 Kön och genus

Definition av kön brukar diskuteras som biologiskt och socialt kön. Det biologiska könet är till för att skilja individer som växter, djur och andra organismer utifrån könsceller (Nationalencyklopedin, 2017; Nationella sekretariatet för genusforskning, 2016). Genusbegreppet betecknar det sociala könet – man respektive kvinna, vilket är konstruerat och problematiserar synsättet att kvinnor historiskt och geografiskt setts som underordnade män (Jarlbro 2006:12). Hirdman (1988) diskuterar detta i *Genussystemet- reflexioner kring kvinnors sociala underordning*, där hon problematiserar genus som en social konstruktion. När vi kodat vårt material har vi valt att använda definitionen kön utifrån det rent biologiska perspektivet; man eller kvinna.

5.5 Metoddiskussion

5.5.1 Validitet

Begreppsvaliditet innebär frånvaro av systematiska fel, något som enligt Esaiasson et al. (2007:63-65) kan undvikas med hjälp av ett så kort avstånd som möjligt mellan en studies teoretiska definition och operationella indikator. Då denna studies operationalisering skett kumulativt utifrån framför allt van Zoonens och Löfgren Nilssons utvecklade teoretiska modeller gällande stereotypa könsroller, anser vi att resonemangsvaliditeten rimligen bör vara god. Van Zoonens och Löfgren Nilssons teoretiska begrepp har översatts till operationella indikatorer för att kunna dra slutsatser

huruvida de analyserade artiklarna och inslagen använder sig av stereotypa könsindelningar och attribut. Indikatorerna aktiv/passiv och hårt/mjukt har varit relativt lätta att koda, och likaså huvudroll, biroll och mindre roll. I de fall vi varit osäkra på hur något borde tolkas har vi alltid diskuterat oss fram till ett svar tillsammans. Efter en första provkodning lade vi dessutom till “annat” som svarsalternativ, i de fall det var omöjligt att avgöra rollfördelning eller fokus, eller fokuset var något helt annat. Det visade sig dock att alternativet “annat” behövdes användas mycket sparsamt; de allra flesta kodade personer hade en tydlig roll samt fokus i artiklarna och inslagen.

Vi är medvetna om att studiens teoretiska begrepp och operationella indikatorer i viss mån är diskuterbara tolkningsfrågor som ställer krav på oss som forskare. Forskningsresultat ska, som Esaiasson et al. uttrycker det, “i möjligaste mån vara oberoende av den forskare som gör undersökningen”. Samtidigt konstaterar Esaiasson et al. att forskarens egna värderingar troligen ofta är en viktig faktor vid val av forskningsproblem, och att detta inte nödvändigtvis medför ett problem (2007:24-25). Valet av denna studies teoretiska perspektiv, samt den tolkning som behövts göras både i kodningsprocessen och i analyskrivandet, är ofrånkomligen till viss del influerad av oss som forskare och våra egna värderingar. Här bör nämnas är att vi båda definierar oss som kvinnor och feminister, vilket kan ha influerat oss som forskare i denna studie. Vi anser dock att då vi arbetat kumulativt utefter etablerade forskares tidigare ramverk, så bör inte detta vara ett problem. Vi har också i största möjliga utsträckning varit transparenta med våra definitioner av teoretiska och centrala begrepp (se kapitel 4.5).

Två av variablerna i kodschemat – V3 (ursprung) och V5 (storlek) – har visat sig mindre viktiga och har inte använts varken i studiens resultatdel eller analytiska del. Vi tog beslutet att det gällande ursprung var oviktigt huruvida analysenheterna var gjorda av en egen reporter eller en frilansreporter, och att detta inte svarar på någon av våra frågeställningar. Detsamma gäller artiklarnas och inslagens storlek. Vi hade en tanke om att analysenheternas storlek skulle ge oss svar på frågan hur mycket kvinnor representerades. Det visade sig dock snabbt att en artikel eller ett inslags storlek inte styr hur mycket plats en person får, eller hur många personer som är representerade. I stället har variablerna V17 till V19 samt V26 till V28 (rollfördelning i text och bild) gett oss svar på den frågan.

Redan i inledningen av studien hade vi en tanke om att det empiriska materialet från SVT:s nyhetssändningar Rapport och Aktuellt skulle komma att vara snarlikt, då de använder sig av samma korrespondenter/utrikesreportrar. Detta visade sig stämma. Då vi kodat Rapport tog vi så beslutet att vid kodningen av Aktuellt endast koda de inslag som var unika och inte redan hade kodats i Rapport. Kodningen av Rapport och Aktuellt skedde i direkt anslutning till varandra. Således hade vi Rapports inslag i färskt minne när vi tittade på Aktuellt, och kunde därmed enkelt sälla bort de inslag som vi kände igen. På grund av detta är det empiriska materialet från Aktuellt betydligt mindre än materialet från Rapport.

5.5.2 Reliabilitet och generaliserbarhet

Enligt Esaiasson et al. (2007:70) handlar god reliabilitet om frånvaron av slump- och slarvfel under datainsamling och databearbetning. Detta har vi försökt att uppnå genom att under all form av arbete med data vara konsekventa, noggranna och synkroniserade. När vi utförde kodningsarbetet kodade vi våra siffror direkt i statistikprogrammet SPSS. För att undvika slarvfel gjorde vi även anteckningar under tiden. Vi har också i efterhand utfört stickprover för att öka studiens reliabilitet. Vi är medvetna om att det är ett precisionsarbete att koda en större mängd data utan att göra några slarvfel alls. Detta utger vi inte oss för att ha lyckats med; däremot har vi i efterhand gått igenom vårt material noggrant och flerfaldigt, sorterat om variablerna och letat efter fel där vi noterat att samtliga siffror inte stämt överens. På så sätt lyckades vi lokalisera tre slarvfel och åtgärda dessa. De slutgiltiga siffror som presenteras i studiens resultatdel har adderats och kontrollräknats både manuellt samt genom SPSS-funktionen "multiple responses". Därmed känner vi oss trygga med våra slutgiltiga siffror och bedömer studiens reliabilitet som mycket god. Viktigt att påpeka är även ännu en gång att vi under hela kodningsperioden suttit tillsammans och diskuterat igenom de tolkningsfrågor som uppstått, för att på så vis vara säkra på att vi tolkat situationer och personer på samma sätt. Då både studiens begreppsvaliditet och reliabilitet bedöms som god, anser vi även att studien har en god resultatsvaliditet (Esaiasson et al. 2007:70-71). Därmed anser vi även möjligheten att generalisera utifrån våra resultat som god – det vill säga att studien innehar en hög extern validitet. Studiens datamängd är inte enorm, men vi bedömer urvalet som tillräckligt brett och mängden analysenheter som tillräckligt stor för att kunna dra valida slutsatser ifrån. Det slumpmässiga urvalet är, tillsammans med totalurval, enligt Esaiasson et al. "de överlägset bästa formerna av urval när det gäller att generalisera resultaten" (2012:171). En större datamängd hade medfört att studiens begränsningar i tid och omfång inte tillåtit oss att koda den mängd olika variabler som vi behövde för att kunna analysera flera personer i en och samma enhet. En större datamängd hade kunnat stärka generaliserbarheten, men medfört ett smalare resultat med mindre möjlighet att genomföra djupgående analyser.

Det är även viktigt att notera att studiens resultat innehåller betydligt färre kvinnor än män, både gällande nyhetssubjekt, bildsubjekt och journalister. Detta gör att den externa validiteten blir något svagare när vi studerar hur dessa kvinnor representeras. Samtidigt påvisar de få kvinnorna i konfliktrapporteringen en stark underrepresentation gentemot hur den samhällsliga könsfördelningen ser ut, vilket är en av de viktigaste poängerna med denna studies resultat.

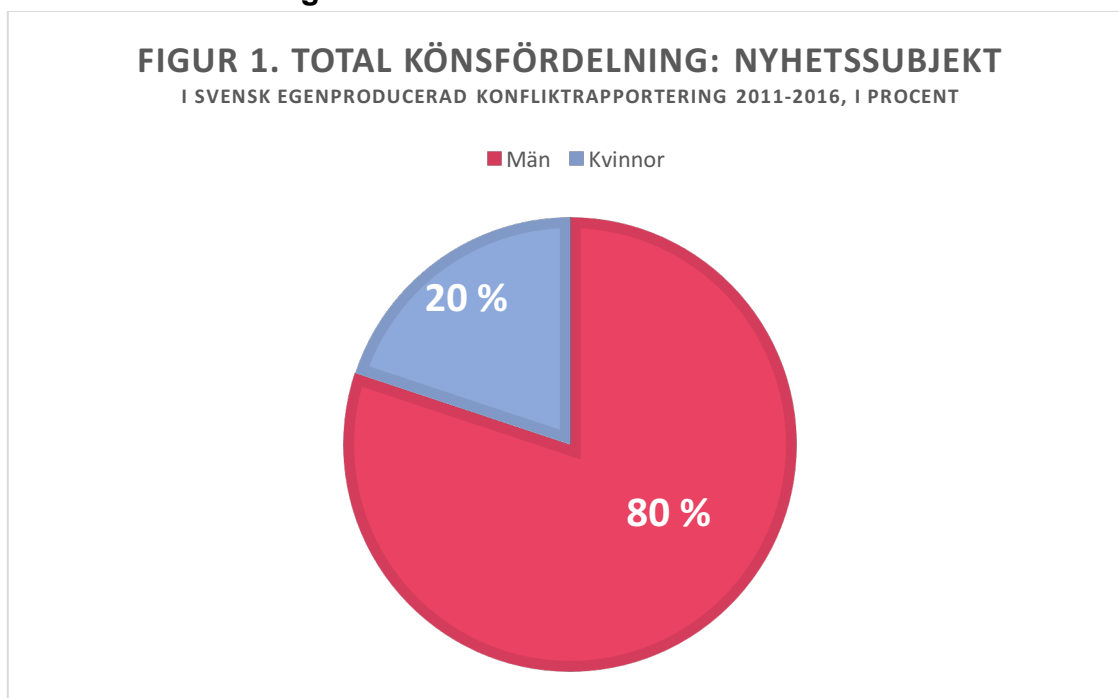
6 RESULTAT

I följande kapitel redovisas studiens huvudsakliga resultat i den ordning som frågeställningarna ställs. Resultatet presenteras med hjälp av diagram och deskriptiv text. Kapitlet avslutas med en kortfattad sammanfattning i punktform av de viktigaste resultaten i förhållande till studiens frågeställningar. Resultatkapitlet efterföljs av ett analytiskt kapitel, där illustrativa exempel från studiens empiriska material lyfts i ett begripliggörande syfte. På så sätt diskuteras och analyseras studiens resultat med hjälp av det teoretiska ramverket samt återkopplingar till tidigare forskning.

I nedanstående figurer 3-10 är innehållet i variablerna experter/elitpersoner 1 och 2, bildsubjekt 1, 2 och 3, rollfördelning i text och bild 1, 2 och 3 samt attribut i text och bild 1, 2 och 3 sammanslagna manuellt samt genom SPSS-funktionen multiple responses för att kunna presentera en total siffra. I figurerna 11-12 är även nyhetssubjekt 1, 2 och 3 sammanslagna manuellt samt genom multiple responses. Figur 1, nyhetssubjekt, är undantaget från sammanslagningsregeln och presenteras både genom en total, sammanslagen siffra samt en redovisning över både nyhetssubjekt 1, 2 och 3. Detta görs eftersom vi anser det av vikt att redovisa de eventuella skillnaderna i könsfördelningen mellan de tre olika nyhetssubjekten. Att bildsubjekten inte redovisas på samma sätt som nyhetssubjekten beror på att vi anser att det viktiga är bildsubjekten i sig, inte dess position eller storlek.

6.1 Frågeställning 1: Nyhets- och bildsubjekt

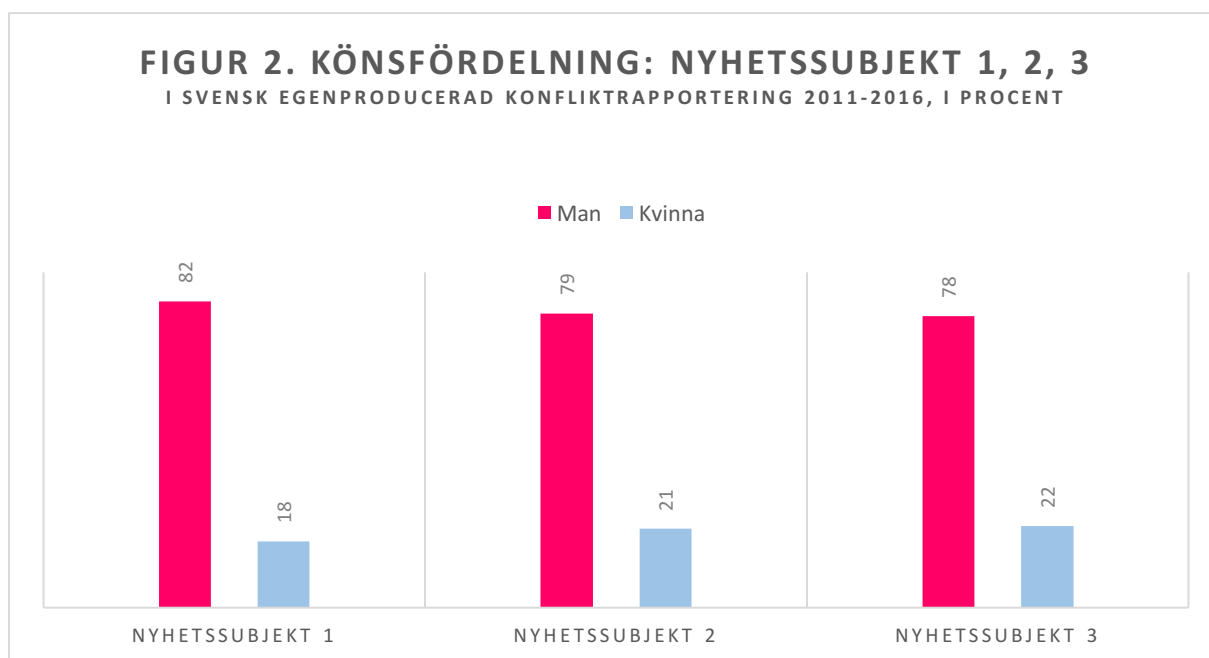
6.1.1 Könsfördelning i text

Kommentar: Totalt antal kodade kvinnor och män som nyhetssubjekt 1, 2 & 3: 760.
Män: 609. Kvinnor: 151 kvinnor.

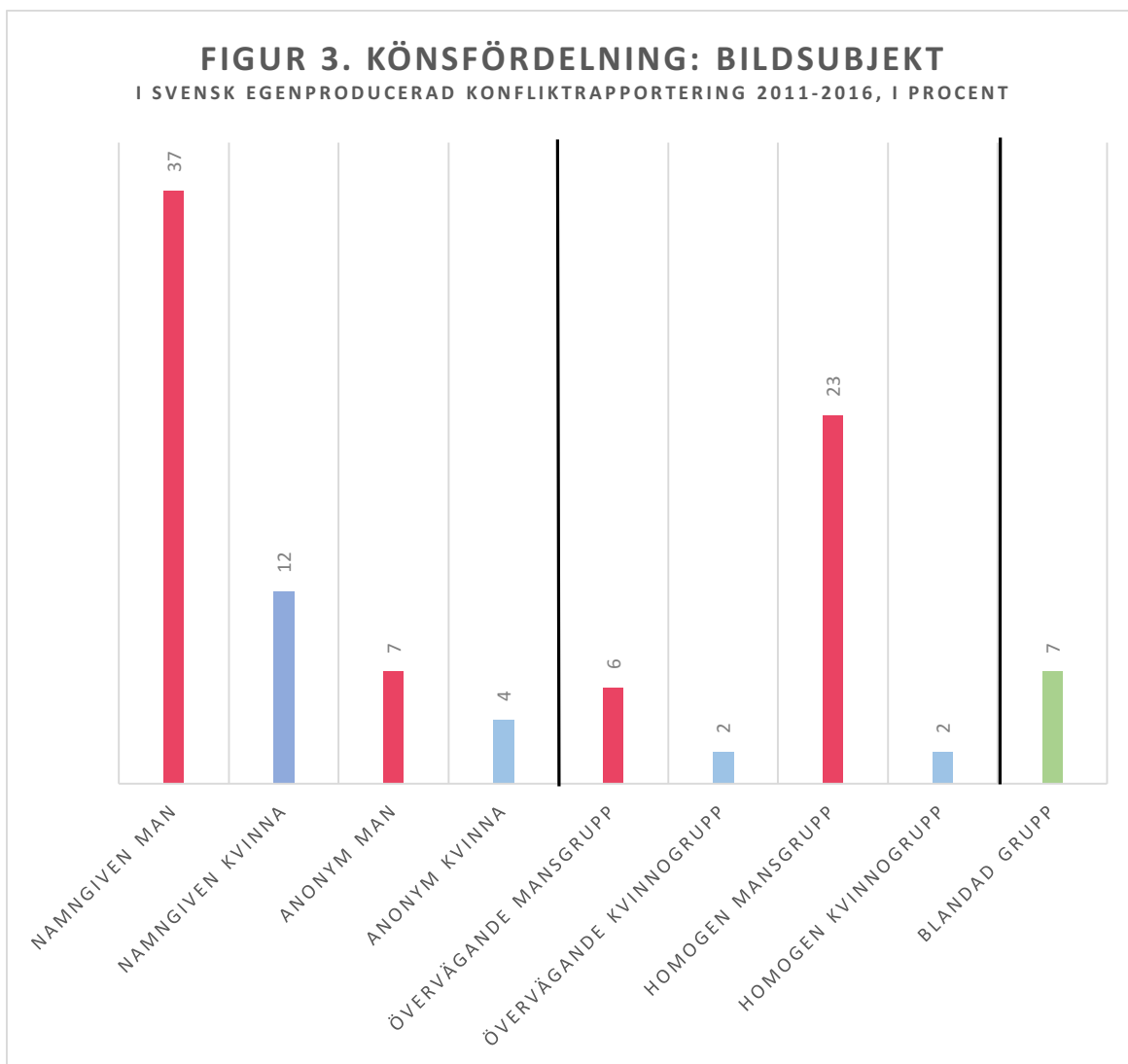
I figur 1 framgår det att män utgör 80 procent av nyhetsobjekten, medan kvinnor utgör 20 procent. Män förekommer som nyhetssubjekt fyra gånger oftare än kvinnor. Med andra ord är fyra av fem nyhetssubjekt i svensk egenproducerad konfliktrapportering en man. Detta innebär att män ges betydligt mer utrymme än kvinnorna och oftare citeras.

I figur 2 är könsfördelningen av nyhetssubjekt uppdelat mellan nyhetssubjekt 1, 2 och 3. Nyhetssubjekt 1 är de som förekommer mest eller får komma till tals mest i en analysenhet. Därefter följer nyhetssubjekt 2 och 3 i fallande skala. Av de som kodats som nyhetssubjekt 1 i denna studie är 82 procent män och 18 procent kvinnor. I gruppen nyhetssubjekt 2 är 79 procent män och 21 procent kvinnor. I gruppen nyhetssubjekt 3 är 78 procent män och 22 procent kvinnor. Uppdelningen mellan de tre nyhetssubjekten visar på en marginell skillnad från figur 1 gällande könsfördelningen. I gruppen nyhetssubjekt 1 är andelen män procentuellt högre än nyhetssubjekt 2 och 3, och även högre än i den totala siffran som visas i figur 1. Detta visar att männen i högre grad än kvinnorna förekommer i rollen som nyhetssubjekt 1, det vill säga ges det största utrymmet i de kodade artiklarna och inslagen. Det kan handla om att männen blir citerade oftare än kvinnorna, får längre citat, eller att männen återkommer i en och samma artikel/inslag i högre grad än kvinnorna. Gällande nyhetssubjekt 2 och 3, ser vi i figur 2 att de procentuella siffrorna är nästan detsamma som för den totala siffran i figur 1. Vi kan konstatera att kvinnor förekommer i högre grad som nyhetssubjekt 2 och 3 än nyhetssubjekt 1. 18 procent av kvinnorna förekommer som nyhetssubjekt 1, respektive 21 och 22 procent som nyhetssubjekt 2 och 3. Detta betyder att kvinnorna får mindre utrymme än männen, citeras mer sällan och förekommer oftare än männen i en artikels eller ett inslags periferi. Det kan exempelvis handla om att kvinnor nämns men inte får komma till tals.

Kommentar: Totalt antal kodade kvinnor och män som nyhetssubjekt 1,2 & 3: 760. Män: 609. Kvinnor: 151.
 Nyhetssubjekt 1: Totalt: 320. Män: 263. Kvinnor: 57.
 Nyhetssubjekt 2: Totalt: 261. Män: 206. Kvinnor: 55.
 Nyhetssubjekt 3: Totalt: 179. Män: 140. Kvinnor: 39.
 Att de totala siffrorna skiljer sig mellan nyhetssubjekt 1, 2 & 3 beror på att antalet nyhetssubjekt i en kodad artikel/inslag differentierar.

6.1.2 Könsfördelning i bild

Kommentar: Totalt antal kodade bilder som bildsubjekt 1, 2 & 3: 586. Sveriges Radio Ekot ingår inte i de variabler som enbart berör bilder.
 Bildsubjekt 1: Totalt: 258. Män: 195. Kvinnor: 46. Blandade grupper: 17.
 Bildsubjekt 2: Totalt: 180. Män: 135. Kvinnor: 35. Blandade grupper: 10.
 Bildsubjekt 3: Totalt: 148. Män: 102. Kvinnor: 32. Blandade grupper: 14.
 Totalt: Individuella män: 260. Individuella kvinnor: 90. Mansgrupper: 172. Kvinnogrupper: 23. Blandade grupper (grupper där män och kvinnor förekommer ungefär lika mycket): 41.

I figur 3 redovisas de procentuella siffrorna över könsfördelning av bildsubjekt. Män utgör 74 procent av det totala kodade bildmaterialet. Kvinnor utgör 19 procent. Bilder med grupper eller större skaror människor där både kvinnor och män finns representerade i ungefär samma skala utgör sju procent av bildmaterialet.

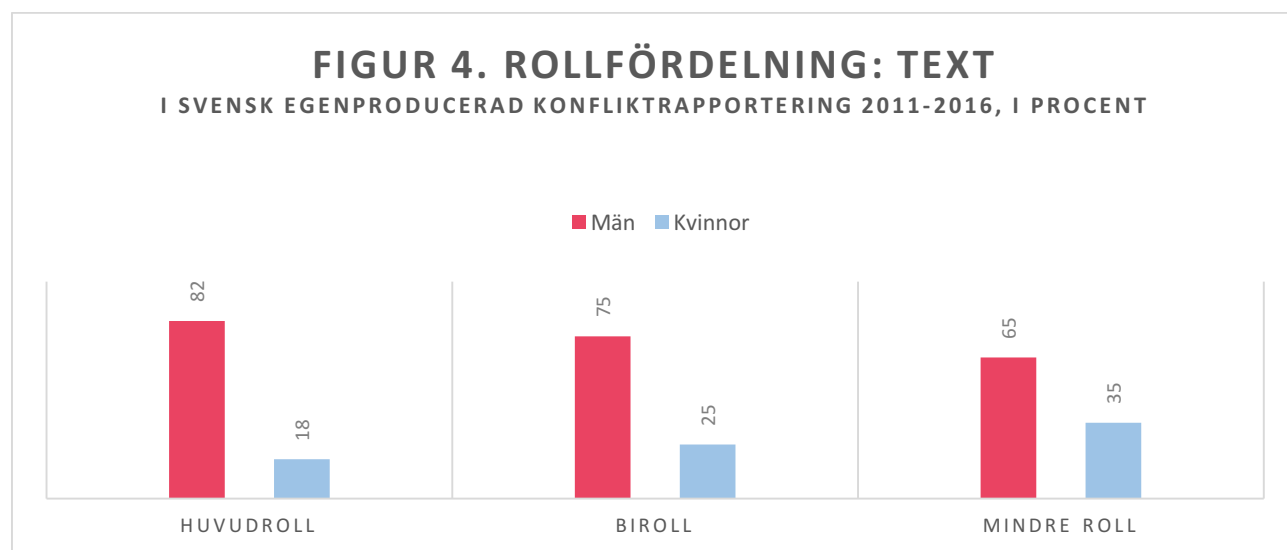
De 74 procenten män är uppdelade i namngivna män (37 procent), anonyma män (7 procent), övervägande mansgrupper (6 procent) och homogena mansgrupper (23 procent). Med andra ord utgör namngivna män och homogena mansgrupper tillsammans mer än halva det kodade bildmaterialet i de 334 analysenheter.

De 19 procenten kvinnor utgörs av namngivna kvinnor (12 procent), anonyma kvinnor (4 procent), övervägande kvinnogrupper (2 procent) och homogena kvinnogrupper (2 procent).

Vid en jämförelse mellan könen ser vi i figur 3 att männen i högre grad än kvinnorna är presenterade med namn. Män namnges mer än tre gånger oftare än kvinnor i studiens analysmaterial. Även anonyma män förekommer oftare i bildmaterialet än anonyma kvinnor. Den procentuella skillnaden mellan namngivna män och namngivna kvinnor är dock betydligt högre än den procentuella skillnaden mellan anonyma män och anonyma kvinnor; 25 procent gentemot 5 procent. Tittar vi på homogena grupper är skillnaden i fördelning mellan män och kvinnor ännu större. Bilder med homogena mansgrupper förekommer elva gånger oftare i analysmaterialet än bilder med homogena kvinnogrupper. Skillnaden mellan övervägande mansgrupper och övervägande kvinnogrupper är mindre, men fortfarande betydande; övervägande mansgrupper förekommer tre gånger oftare än övervägande kvinnogrupper.

6.2 Frågeställning 2: Roller

6.2.1 Rollfördelning mellan könen i text

Kommentar: Totalt antal kodade kvinnor och män: 849. Män: 658. Kvinnor: 191.

Totalen är uträknad per roll.

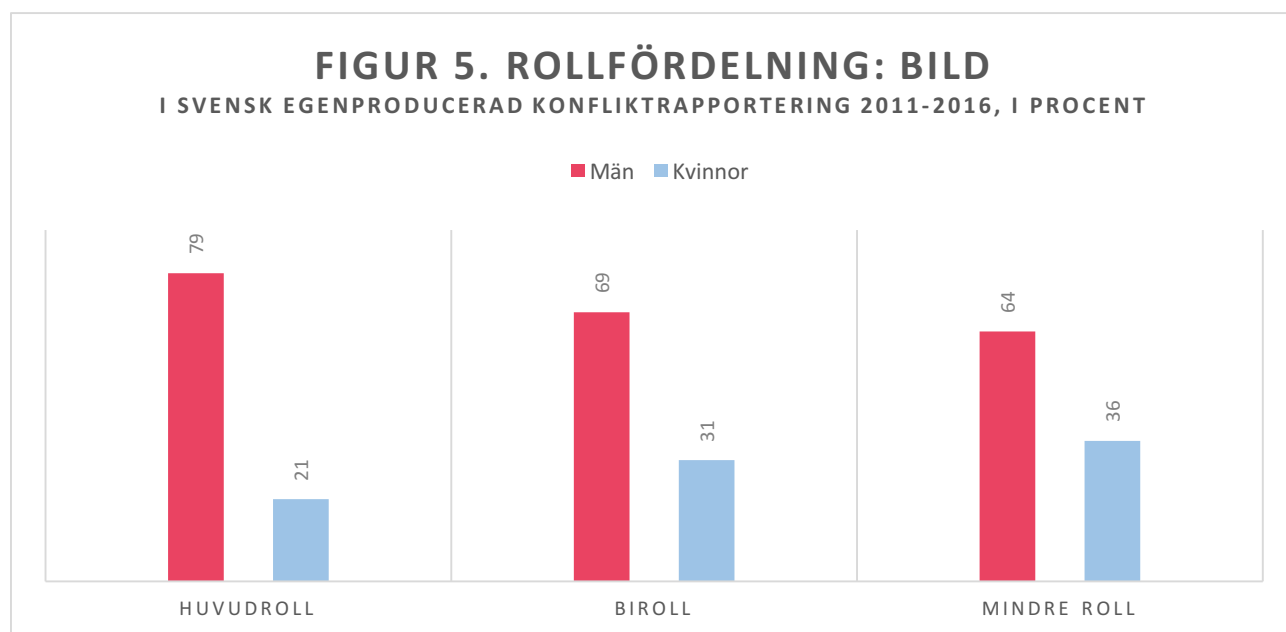
Huvudroll: Totalt: 413. Män: 341. Kvinnor: 72.

Biroll: Totalt: 347. Män: 259. Kvinnor: 88.

Mindre roll: Totalt: 89. Män: 58. Kvinnor: 31.

82 procent av alla huvudroller innehas av män. 18 procent av huvudrollsinnehavarna är därmed kvinnor. Bland biroller är procentfördelningen av könen 75 procent män och 25 procent kvinnor. Bland mindre roller är procentfördelningen 65 procent män och 35 procent kvinnor. Detta innebär att män innehar en huvudroll fyra gånger oftare än kvinnor. Fler kvinnor innehar en biroll än en huvudroll, medan bland männen har fler en huvudroll än en biroll. Den största skillnaden mellan könen ses i siffrorna gällande just huvudrollerna. Männen är dock i majoritet även gällande biroller och mindre roller. Men ju mindre roller, ju mindre skillnader mellan könen. Med andra ord får kvinnorna framför allt spela de mindre betydande rollerna i de kodade artiklarna och inslagen. Detta resultat går i samma linje som resultatet i figur 3 gällande fördelningen av nyhetssubjekt 1, 2 och 3. Kvinnor förekommer oftare som nyhetssubjekt 2 och 3 samt får oftare spela biroller och mindre roller.

6.2.2 Rollfördelning mellan könen i bild

Kommentar: Totalt antal kodade bilder: 749. Män: 529. Kvinnor: 220. Totalen är uträknad per roll.

Huvudroll: Män: 204. Kvinnor: 53.

Biroll: Män: 143. Kvinnor: 63.

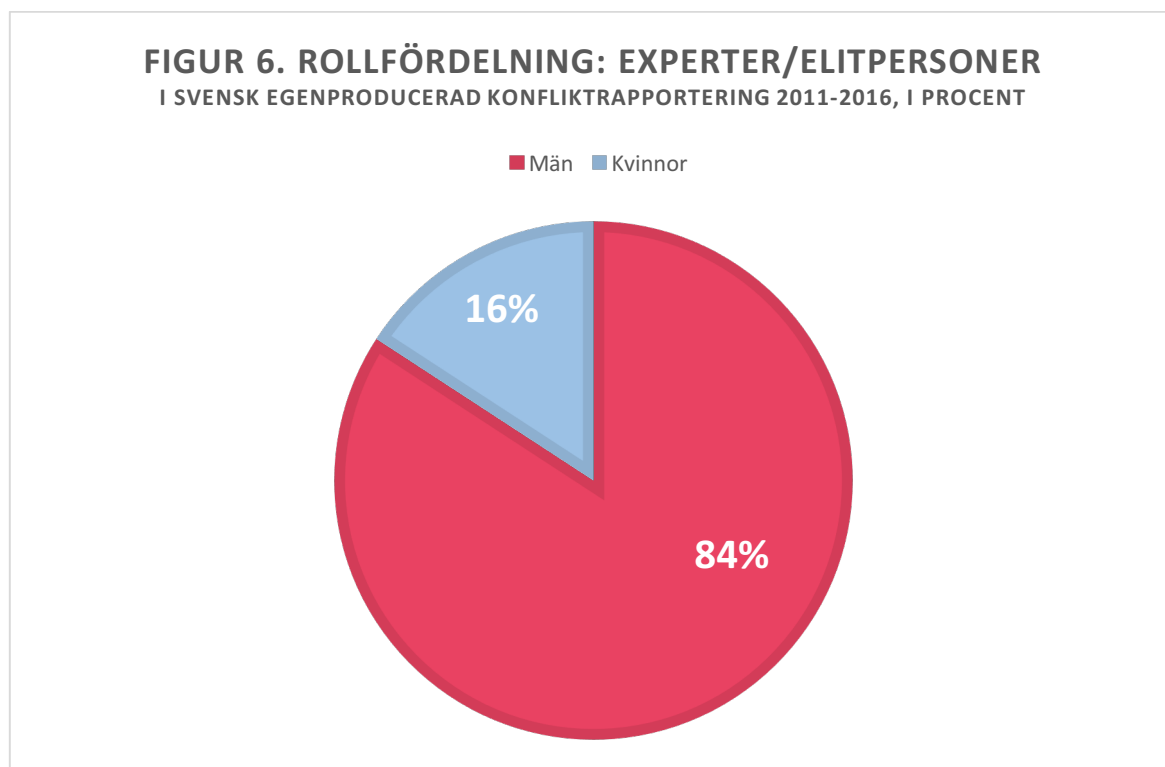
Mindre roll: 182. Män: Kvinnor: 104.

79 procent av männen innehar en huvudroll i bild gentemot 21 procent av kvinnorna. 69 procent av de som har kodats som biroll i bild är män medan kvinnorna utgör 31 procent av birollerna. När det kommer till vilka som ges en mindre roll i bild, utgör männen 64 procent. Kvinnorna utgör 36

procent av samtliga kodade mindre roller i bild. Dessa siffror skiljer sig något från könsfördelningen gällande roller i text. Andelen män som innehar en huvudroll i bild är färre än sett till text. Dock är männen i majoritet i samtliga roller även gällande bildframställning. Det finns fyra gånger mer manliga huvudrollsinnehavare på bild än kvinnliga. Det som skiljer figur 6 från figur 4 är att det finns fler kvinnor totalt; tio procent fler kvinnor har getts en roll i bild än i text. Detta visar sig även i att könsskillnaderna i bild är mindre i samtliga roller än i text.

Den största skillnaden ses fortsatt gällande huvudroll. Kvinnor på bild framställs i högre grad i biroller och mindre roller. Detta följer därmed samma mönster som gällande kvinnors rollfördelning i text. Sett till männen är kvinnorna mer utspridda över samtliga roller i bild än i text. Relativt många män innehar en mindre roll i bild, 64 procent av samtliga mindre roller. Om man ser till figur 3 angående bildsubjekt så kan en tänkbar förklaring till detta vara att bildmaterialet utgörs av en stor del homogena mansgrupper; större mansgrupper på bild har i många fall kodats som mindre roll.

6.2.3 Rollfördelning mellan könen: Experter/Elitpersoner

Kommentar: Totalt antal kodade experter: 430. Män: 362. Kvinnor: 68.

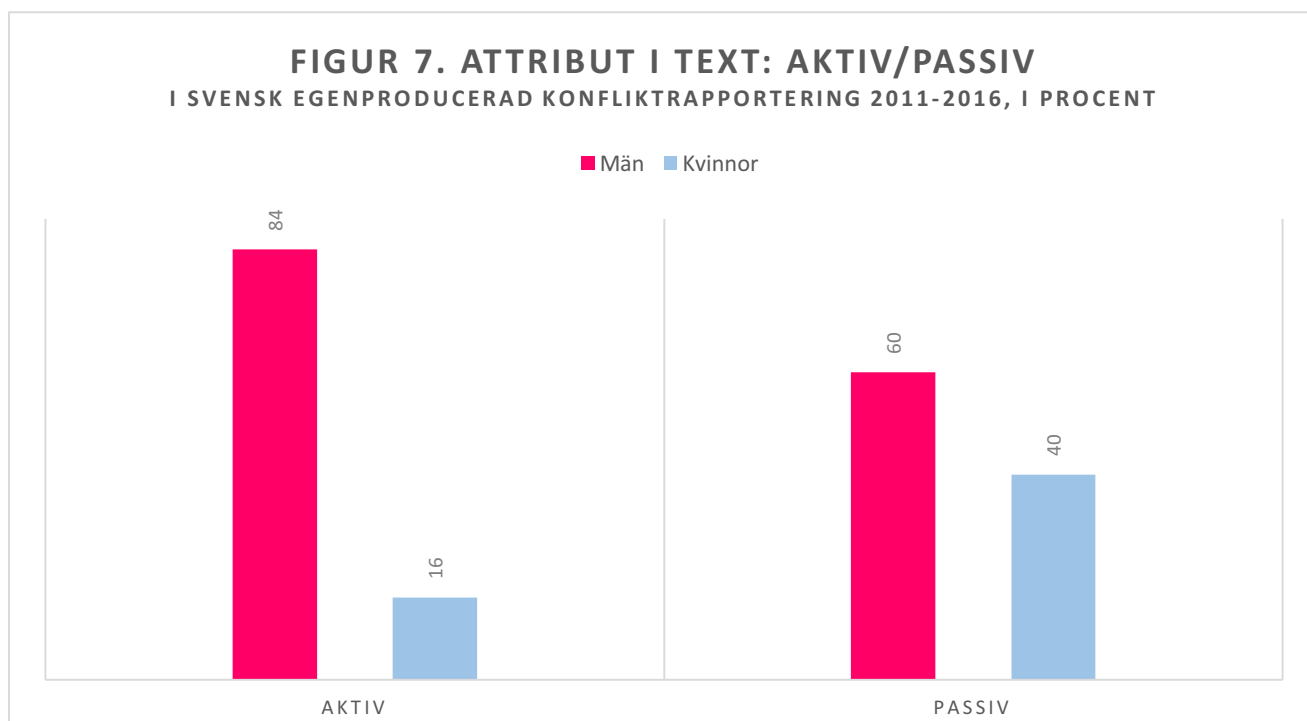
I studiens definition av "experter/elitpersoner" ingår exempelvis: Experter, talesmän, ministrar, politiker, diplomater och andra sakkunniga.

I figur 6 framgår det att 84 procent av alla kodade experter/elitpersoner i studiens empiriska material är män. 16 procent är kvinnor. Könsskillnaderna är alltså större angående

experter/elitpersoner än angående totala nyhetssubjekt, och är den största skillnaden mellan könen i denna studies resultat. Detta kan ligga till grund för det faktum att endast åtta procent kvinnor är huvudrollsinnehavare jämfört med männen (se figur 4) och även i mindre utsträckning innehar rollen som nyhetssubjekt 1 (se figur 1). Experter får ofta stort utrymme och möjlighet att uttala sig i artiklar och inslag rörande konflikt, och följaktligen innehar de i många fall en huvudroll.

6.3 Frågeställning 3: Attribut

6.3.1 Attribut mellan könen i text: Aktiv/passiv

Kommentar: Totalt antal kodade män och kvinnor: 849. Män: 658. Kvinnor: 191.

Totalen är uträknad per attribut.

Aktiva: Män: 530. Kvinnor: 105.

Passiva: Män: 125. Kvinnor: 83.

Exempel på aktiv part i en konflikt: Medlare, stridande part, demonstrant, kombattant, expert, elitperson.

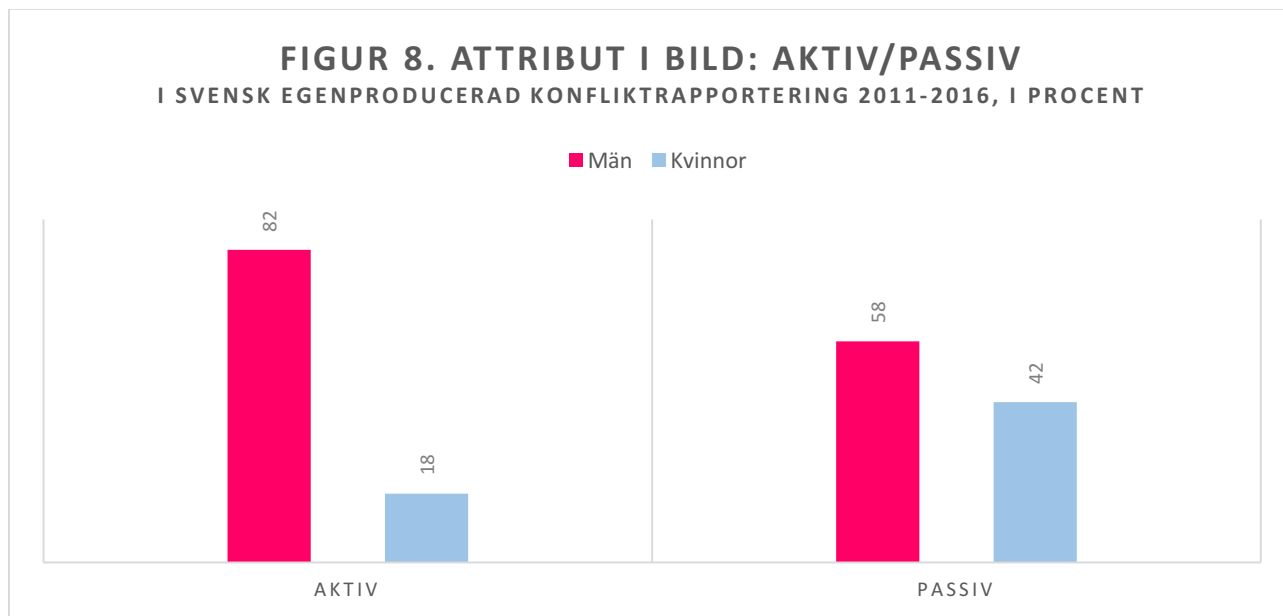
Exempel på passiv part i en konflikt: Offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll.

84 procent av de som har kodats som aktiva parter i text är män. Kvinnor utgör följaktligen 16 procent av de som har kodats som aktiva parter. Männen utgör 60 procent av de som kodats som passiva parter, och kvinnorna 40 procent.

Det är med andra ord mer än fem gånger fler män än kvinnor som kodats med som aktiva parter. Dessa siffror skiljer sig markant från könsfördelningen gällande passiva parter, där män och kvinnor skiljer sig betydligt mindre från varandra. Det går fem män per aktiv kvinna men bara 1,5 man per passiv kvinna.

Jämför vi inom könen kan vi konstatera att det som kvinna antalsmässigt är något vanligare att representera en aktiv part än en passiv part i en konflikt. Som man är det däremot betydligt vanligare att representera en aktiv part. Männerna innehar fyra gånger oftare en roll som aktiv konfliktpart än en passiv konfliktpart.

6.3.2 Attribut mellan könen i bild: Aktiv/passiv

Kommentar: Totalt antal kodade män och kvinnor: 749. Män: 529. Kvinnor: 220.

Totalen är uträknad per attribut.

Aktiva: Män: 329. Kvinnor: 73.

Passiva: Män: 193. Kvinnor: 143.

Annat: Män: 7. Kvinnor: 4. (För lite för att göra procentuell skillnad, därmed inte redovisat i figur 8).

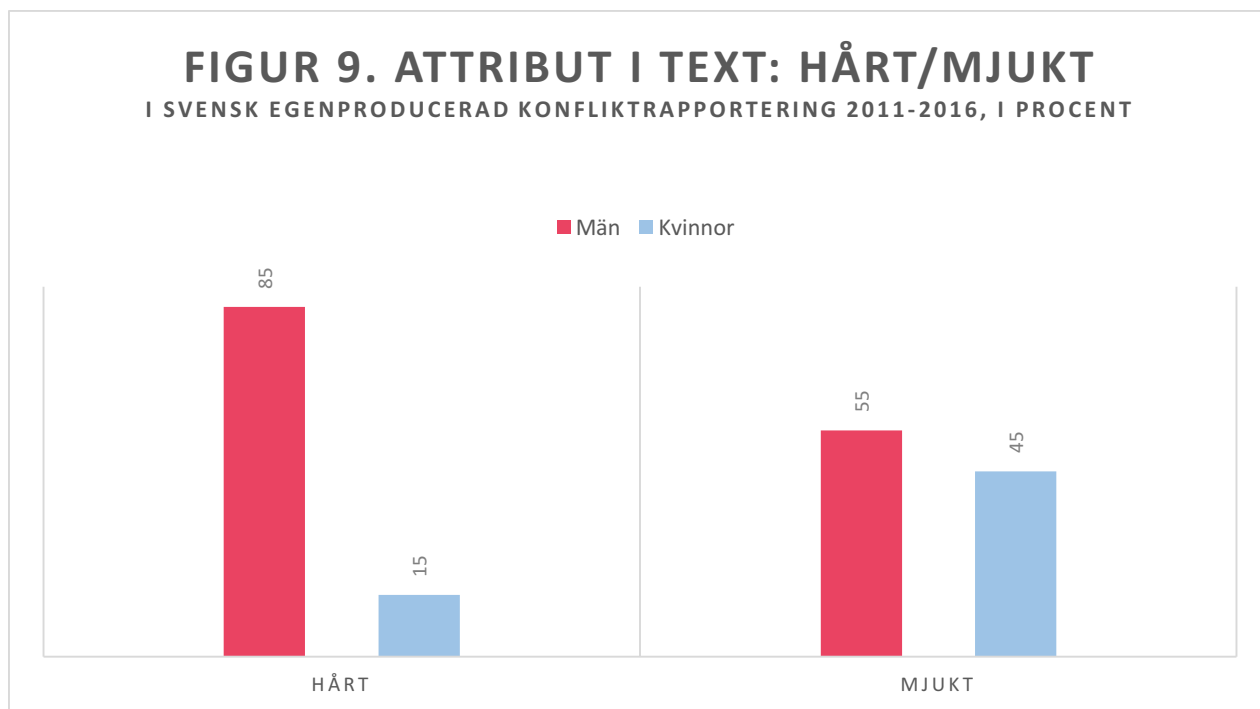
Exempel på aktiv part i en konflikt: Medlare, stridande part, demonstrant, kombattant, expert, elitperson.

Exempel på passiv part i en konflikt: Offer, anhängig, civil, annan ej presenterad roll.

I figur 8 framgår det att män utgör 82 procent av de som kodats som aktiva parter i bild. Kvinnor utgör 18 procent. Gällande passiva parter utgör männen 58 procent och kvinnorna 42 procent. Det går fler än fyra aktiva män per aktiv kvinna i en konflikt. Skillnaden mellan könen är här alltså 64 procent. Även gällande passiva parter är männen i majoritet, men skillnaderna mellan könen är mindre; sexton procent.

Fler män förekommer som aktiva konfliktparter i bild än passiva, medan fler kvinnor förekommer som passiva än aktiva. Dubbelt så många kvinnor är passiva parter än aktiva parter. Detta går att jämföra med siffrorna för aktiva och passiva parter i text (se figur 7), där något fler kvinnor var aktiva än passiva. Det är alltså betydligt vanligare att kvinnor förekommer som passiv part på bild än i text. Liknande mönster kan ses hos männen, där fler män förekommer som passiv part på bild än i text.

6.3.3 Attribut mellan könen i text: Hårt/mjukt

Kommentar: Totalt antal kodade män och kvinnor: 849. Män: 658. Kvinnor: 191.

Totalen är uträknad per attribut.

Hårt: Män: 537. Kvinnor: 94.

Mjukt: Män: 107. Kvinnor: 90.

Exempel på hårda attribut: Strid, sakfrågor, militärt, medling, politik, diplomati, norm.

Exempel på mjuka attribut: Familj, barn, anhörig, vård, sorg, skönhet, sympatiskapare, i periferin, presenterad med prefix.

85 procent av de som tilldelats hårda attribut är män. Kvinnor utgör med andra ord 15 procent av densamma grupp. Av de som tilldelats mjuka attribut är 55 procent män och 45 procent kvinnor.

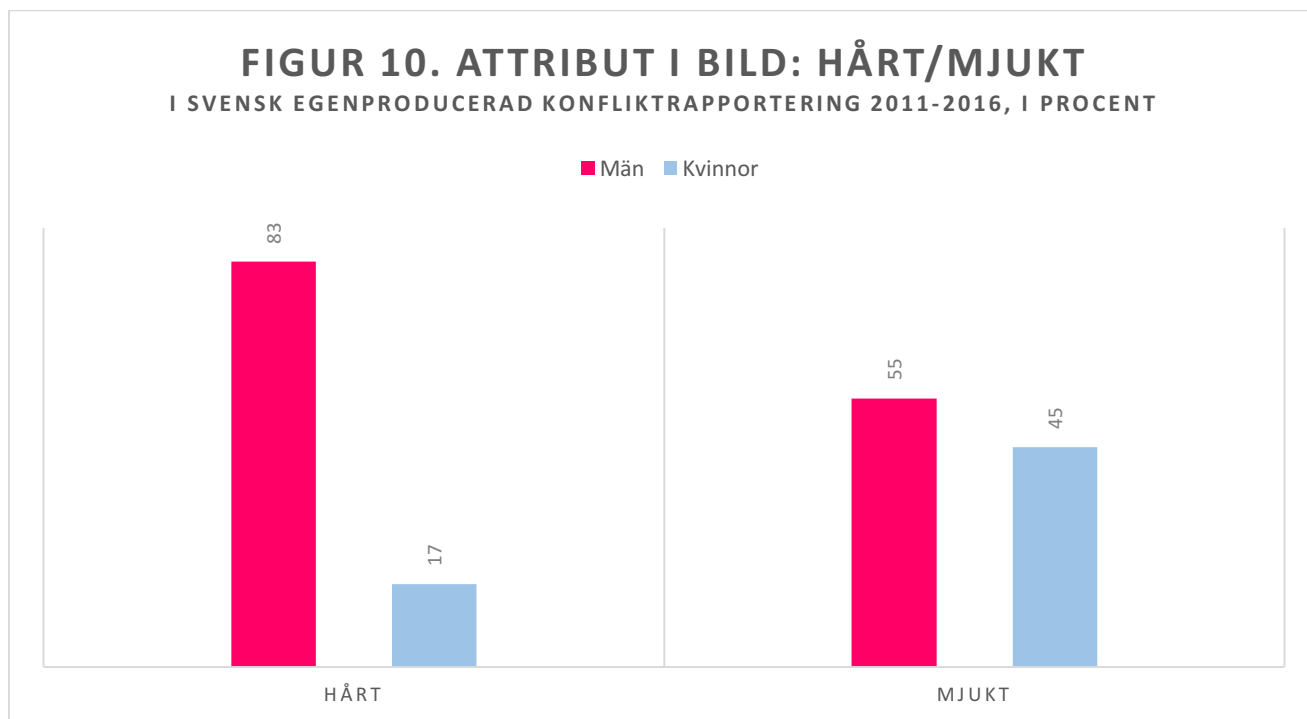
Männen tilldelas hårda attribut nästan fem gånger oftare än kvinnorna. Gällande mjuka attribut är skillnaden mellan könen närmast obetydlig i jämförelse; tio procent skiljer de män och kvinnor som tilldelats mjuka attribut. Sett till skillnaderna mellan könen gällande hårda attribut är skillnaden mellan könen marginell gällande mjuka attribut.

Vid en jämförelse inom könen ser vi att kvinnor kodats i stort sett lika många gånger med mjuka attribut som med hårda. Det är med andra ord lika vanligt att en kvinna förekommer i samband med mjuka attribut, exempelvis familj och vård, som i samband med hårda attribut som sakfrågor och politik. Viktigt att påpeka är att kvinnorna fortfarande är få totalt, vilket ses i kommentaren under ovanstående figur och bör tas i beaktning vid en jämförelse inom könen.

Männen är däremot, sett till det totala antalet, fem gånger troligare att förekomma i samband med hårda attribut än med mjuka. Detta kan förklaras med att män oftare än kvinnor förekommer i expertroller, men även att de oftare förekommer i roller av exempelvis militära och politiska ledare.

Könsfördelningen gällande hårda och mjuka textattribut och aktiva och passiva bildattribut (se figur 8) är snarlik.

6.3.4 Attribut mellan könen i bild: Hårt/mjukt

Kommentar: Totalt: 749. Män: 529. Kvinnor: 220. Totalen är uträknad per attribut.

Hårt: Män: 336. Kvinnor: 67.

Mjukt: Män: 169. Kvinnor: 136.

Annat: Män: 24. Kvinnor: 17.

Exempel på hårda attribut: Strid, sakfrågor, militärt, medling, politik, diplomati, norm.

Exempel på mjuka attribut: Familj, barn, anhörig, vård, sorg, skönhet, sympatiskapare, i periferin, presenterad med prefix.

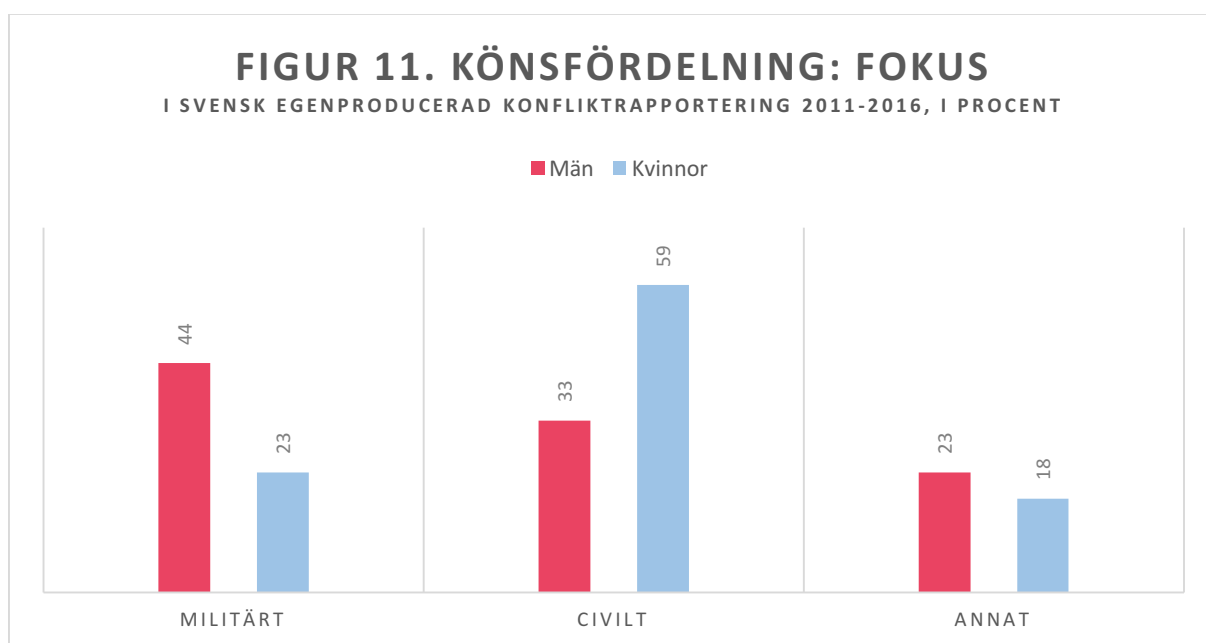
Män utgör 83 procent av de som tilldelats hårda attribut i bild. Kvinnor utgör därmed 17 procent. Av de som tilldelats mjuka attribut utgör männen 55 procent och kvinnorna 45 procent.

I figur 10 kan vi se att skillnaderna mellan könen består. Män som tilldelats hårda attribut i förekommer fyra gånger oftare på bild än kvinnor med hårda attribut. 17 procent av det totala antalet kodade personer gällande hårda attribut i bild är kvinnor.

Män är i majoritet även gällande de mjuka attributen, men skillnaden mellan könen är betydligt mindre än gällande de hårda; tio procent gentemot 66 procent. För kvinnor är det vanligare att tilldelas ett mjukt attribut än ett hårt. För männen är det tvärtom. Det är nästan dubbelt så vanligt att en man tilldelas ett hårt attribut än ett mjukt.

Den procentuella könsfördelningen mellan hårda och mjuka attribut i text och bild är ungefärligt densamma. Antalsmässigt tilldelas dock betydligt fler män tilldelas mjuka attribut i bild än i text (se figur 9). För kvinnor är tendensen densamma, om än mindre tydlig. Detta kan förklaras med att konfliktrapportering ofta bildsätts med exempelvis offer från krig. Detta diskuteras vidare i studiens analytiska kapitel.

6.3.5 Könsfördelning: Nyhetens fokus

Kommentar: Totalt 760 kodade artiklar.

Militärt: 301. Civilt: 289. Annat (exempelvis politik och diplomati): 170.

Män: Totalt: 609. Militärt: 266. Civilt: 200. Annat: 143.

Kvinnor: Totalt: 151. Militärt: 35. Civilt: 89. Annat: 27.

Totalen är uträknad per kön, dvs samtliga män utgör tillsammans 100 procent och samtliga kvinnor utgör tillsammans 100 procent. Då kvinnor endast utgör 20 procent av det totala antalet kodade nyhetssubjekt bör figuren läsas tillsammans med de siffror som presenteras ovan.

I figur 11 framgår det att 44 procent av männen är kodade med militärt fokus, 33 procent av männen med civilt fokus och 23 procent med annat fokus. Av kvinnorna är 23 procent kodade med militärt fokus, 59 procent med civilt fokus och 18 procent med annat fokus. Männen dominerar gällande militärt fokus. Ser vi till civilt fokus är siffrorna de omvända. Av alla kodade kvinnor är 59 procent kodade med civilt fokus. Den mest intressanta jämförelsen i detta diagram är inom gruppen kvinnor. En kvinna kodas tre gånger oftare med civilt fokus än med militärt. Detta går att jämföra med männen, där skillnaden mellan militärt och civilt fokus är betydligt mindre.

6.4 Sammanfattning av resultat

Nedan följer en kortfattad sammanfattning av studiens viktigaste resultat i förhållande till studiens frågeställningar.

6.4.1 Frågeställning 1

Hur ser den totala fördelningen ut mellan män och kvinnor som nyhets- och bildsubjekt i svensk egenproducerad konfliktrapportering?

Sett till textframställning utgör kvinnor 20 procent av samtliga kodade nyhetssubjekt (151 av 760). Män utgör 80 procent (609 av 760). Därmed är fyra av fem nyhetssubjekt i svensk egenproducerad konfliktrapportering män.

Sett till bildframställning utgör kvinnor 19 procent av samtliga kodade bildsubjekt (113 av 586). Män utgör 74 procent (432 av 586). Namngivna män utgör den största gruppen med 37 procent. Därefter följer homogena mansgrupper med 23 procent. Detta kan jämföras med 12 procent namngivna kvinnor och två procent homogena kvinnogrupper.

Fördelningen mellan män och kvinnor är i stort sett densamma i text och bild i svensk egenproducerad konfliktrapportering.

6.4.2 Frågeställning 2

Vilka roller tilldelas kvinnorna i rapporteringen i jämförelse med männen?

Kvinnorna utgör 18 procent av alla huvudrollsinnehavare i text, män 82 procent. Sett till bildmaterial utgör kvinnorna 21 procent av huvudrollsinnehavarna och männen 79 procent. Både i text och bild innehar alltså män en huvudroll fyra gånger oftare än kvinnor. Ju mindre roller, desto jämnare blir fördelningen. Män är dock i majoritet i samtliga roller. I en jämförelse mellan text och bild är de generella skillnaderna små. En notering är att kvinnor oftare innehar en biroll i bild än i text. Detta kan bero på att kvinnor totalt förekommer oftare på bild än i text; 30 fler kvinnor innehar en roll som bildsubjekt än som nyhetssubjekt.

Kvinnor utgör 16 procent av alla kodade experter/elitpersoner (68 av 430). Män utgör därmed 84 procent (362 av 430). Skillnaden mellan könen är med andra ord större när vi ser till experter/elitpersoner än till nyhetssubjekt och bildsubjekt. Detta är därmed den största procentuella skillnaden mellan könen i denna studie.

6.4.3 Frågeställning 3

Vilka attribut tilldelas kvinnorna i rapporteringen i jämförelse med männen?

Kvinnor utgör 16 respektive 18 procent av de som förekommer som aktiva parter i text respektive bild. Män är kodade som aktiva parter fyra respektive fem gånger oftare än kvinnor i bild respektive text. Det är alltså marginellt större könsskillnader i text än i bild. Däremot är könsskillnaderna gällande passiva parter betydligt mindre, där män utgör cirka 60 procent och kvinnor cirka 40 procent i både text och bild. För kvinnor är det dubbelt så vanligt att förekomma som passiv part på bild än som passiv part i text.

Gällande hårda och mjuka attribut är siffrorna ungefärligt detsamma. Män är kodade med hårda attribut fem gånger oftare än kvinnor i text samt fyra gånger oftare än kvinnor i bild. Män är i majoritet även gällande de mjuka attributen, men skillnaderna är betydligt mindre än gällande de hårda. För kvinnor är det ungefär lika vanligt att tilldelas mjuka som hårda attribut. För männen är det fem gånger troligare att förekomma i samband med hårda attribut än mjuka.

7 ANALYS OCH DISKUSSION

I studiens analytiska del används illustrativa exempel i form av text och bild från de analyserade artiklarna och inslagen. Syftet med detta är att exemplifiera de mönster vi ser i studiens resultat och diskutera stereotyp maskulina och feminina attribut mer ingående. De attribut vi letat specifikt efter är som tidigare nämnts utformade med hjälp av Enloe, Löfgren Nilsson och van Zoonens teorier om aktiva och passiva samt hårda och mjuka attribut. Nedan följer en påminnelse av den egenutformade tabell som presenterades i studiens teoretiska ramverk.

Tabell 4.0. Studiens egna teoretiska modell för analys av empiriskt material.

Maskulina (hårda, aktiva) attribut	Feminina (mjuka, passiva) attribut
Civil (subjekt, aktiv, våldsam, överlägsen, rationell)	Civil (objekt, offer, underlägsen, emotionell, sörjande, vårdande, passiv)
Företrädare (maktposition, politiker, näringsliv, myndigheter)	Familj, anhörig (moder, hustru/partner, dotter)
Stridande (kombattant, demonstrant)	Anonymt nyhets-/bildobjekt, sympatiskapare, skönhetsobjekt)
Sakfrågor (strid, militärt, diplomati, aktiv NGO)	I periferin, kvinna omnämns i relation till man
Mannen som outtalad norm	Kvinna med prefix

Det analytiska kapitlet är indelat i underkapitel som syftar till studiens frågeställningar. Varje kapitel inleds med en resultatanalys i förhållande till studiens teoretiska ramverk. Därefter lyfts i förhållande till frågeställning 2 & 3 några illustrativa exempel från det empiriska materialet för att begripliggöra de mönster vi ser. Varje kapitel avslutas med en återkoppling till tidigare forskning för att utkristallisera vårt bidrag till forskningsområdet. I denna analytiska del kommer huvudsakligt fokus att ligga på kvinnornas representation. Männens representeras framförallt i ett jämförande syfte.

7.1 Frågeställning 1: Nyhets- och bildsubjekt

7.1.1 Könsfördelning i text och bild

Sett till det teoretiska ramverket följer den totala könsfördelningen (se kapitel 5, figur 1 & 2) gällande nyhetssubjekt de samhällsliga strukturer som diskuteras av bland annat Enloe, Ambjörnsson och Löfgren Nilsson, som resulterar i att kvinnor blir underordnade män. Enloe (1989; 2014) diskuterar denna syn av genus ur ett patriarkalt perspektiv. Hon menar att patriarkatet medför sociala strukturer på den internationella arenan som förbiser kvinnor i många roller. Kvinnor synliggörs inte som aktörer eller tänkare och underrepresenteras i samtliga sammanhang. Detta fenomen är ett tydligt mönster i denna studies kvantitativa resultat.

I en återkoppling till tidigare forskning ser vi att resultatet av vår kvantitativa innehållsanalys gällande nyhetssubjekt i text – 20 procent kvinnor gentemot 80 procent män – visar på en svag ökning inom svensk konfliktrapportering jämfört med Kvinna till Kvinnas undersökning från 2008.

Kvinna till Kvinna noterade då en total könsfördelning i text på 15 procent kvinnor och 85 procent män. Vad som skiljer denna studie från Kvinna till Kvinnas undersökning är att de även undersökte material från nyhetsbyrån TT. Därmed kan man säga att resultaten från de båda studierna är i ungefärlig paritet med varandra.

Gällande nyhetssubjekt i bild är däremot denna studies analyserade nyhetsmedium desamma som i Kvinna till Kvinnas undersökning från 2008; SVT, TV4, DN och SvD. Kvinna till Kvinna noterade då en könsfördelning i bild på 25 procent kvinnor och 75 procent män. Denna studies fördelning blev 74 procent män och 19 procent kvinnor där resterande procent utgörs av blandade köngrupper. Gällande män stämmer med andra ord siffrorna överens nästan exakt. Gällande kvinnor visar denna studie på en något mindre representation. Sedan 2008 har det alltså inte skett någon större skillnad i könsrepresentation angående bildmaterial i svensk konfliktrapportering. Jämförs denna studies siffror om konfliktrapportering (80-20) med exempelvis Genews procentuella könsfördelning gällande samtliga svenska nyheter (73-27) samt GMMP-studien från 2015 (69-31), kan vi konstatera att kvinnor tycks förekomma mindre i konfliktrapportering än i generell nyhetsrapportering. Denna studies resultat angående nyhetssubjekt följer även exempelvis Fröhlichs forskning om kvinnor i tysk konfliktrapportering. Kvinnorna är kraftigt underrepresenterade.

Denna studies resultat konstaterar vidare att kvinnor förekommer mer på bild än i text. Dock är de ofta anonyma. Sett till tidigare forskning går detta i linje med Halonens (1998) studie om bilder av kvinnor i krigsrapportering. Halonen konstaterar att kvinnor i högre utsträckning än män är anonyma bildobjekt. Sett till denna studies kvantitativa resultat kan vi konstatera att män är överrepresenterade även som anonyma bildsubjekt, men med tanke på att det totala antalet kvinnor på bild är betydligt lägre än män så är detta inte förvånande. Differensen mellan namngivna och anonyma män är betydligt större än differensen mellan namngivna och anonyma kvinnor. Namngivna män är den grupp som tar störst utrymme i den svenska konfliktrapporteringens bildmaterial.

7.2 Frågeställning 2: Roller

7.2.1 Rollfördelning mellan könen i text och bild

Studiens resultat visar att gällande både text och bild är kvinnliga huvudrollsinnehavare betydligt mer sällsynt än män i huvudroll. Detta går hand i hand med Edströms (2006) forskning om rollfördelning mellan könen i fiktivt tv-material. Hon har tittat på vilka roller, huvudroll och biroll, som ges till kvinnor respektive män och konstaterat att männen dominerar i tv-rummets alla roller. Detta mönster går igen i denna studies resultat angående rollfördelning mellan könen. Kvinnan placeras i högre grad än mannen i biroller och mindre roller, och är inte sällan enbart en figur i periferin. Mycket ofta förekommer kvinnan i studiens empiriska material enbart i förhållande till en man som finns i hennes närhet; kvinnan som mannens bihang.

Van Zoonens (1995) teoretiska modell nämner bland annat motsatsparen related to others (feminint)-individual (maskulint), family context (feminint)-work context (maskulint), passive (feminint)-active (maskulint). Dessa motsatspar är tydliga representanter för hur kvinnan hamnar i periferin, porträtteras enbart i relation till sin make eller sin familj, samt i förlängningen tilldelas rollen som mannens bihang. Studiens resultat gällande könens rollfördelning går även att sätta i samband med Hirdmans (2001) "stereotypa genuskontrakt"; en överenskommelse mellan könen som innefattar både rättigheter och skyldigheter angående könens stereotypa uppgifter i livet. Hirdman menar att denna stereotyp lett till att exempelvis barnafödandet resulterar i att kvinnor har svårt att värja sig mot den rådande ordning som existerar, vilket kan leda till att kvinnor hamnar i periferin och får spela en mindre roll i sammanhang där mannen är dominerande.

För att illustrera hur kvinnan enbart förekommer i relation till mannen ges här tre exempel från studiens empiriska material. Det första kommer från Ekot. Ett längre inslag från ett konfliktdrabbat Kiev har starkt fokus på män. Misha, en ung, blivande, manlig soldat, är den som leder reportaget framåt.

"Här, utmed huvudgatan, står tre män vid ett bord. Dom är klädda i grön kamouflageuniform, och från bordet ringlar sig en liten kö av unga män som nu anmäler sig för tjänst i armén. 'Jag sa att han inte skulle göra det', säger Mishas flickvän blygt, 'men han var envis'." - Ekot 20140317

Intervjun med Misha och hans "blyga" flickvän kompletteras med en intervju med en manlig överste och en manlig försvarsminister, samt två manliga reportrar som intervjuar en manlig expert. Detta kan ses som ett typexempel på hur kvinnor förekommer i studiens analyserade material; hon spelar en biroll och tillåts endast synas och ta utrymme i rollen som mannens bihang. Ett adjektiv som "blyg" – som inte tillför någon betydande mening till texten – kan därutöver ses som en typiskt feminin egenskap liknande exempelvis Skeggs definitioner.

Det andra och tredje exemplet kommer från Dagens Nyheter. Även här väljer manliga reportrar kvinnliga intervjuobjekt som får spela biroller och porträtteras som mannens bihang.

"Häromdagen träffade jag Jekaterina Sjapoval, en 71-årig kvinna vars son hörde till dödssoffren de där dagarna. Hon berättade om sin Sergej, en vanlig 45-årig man med en liten dotter, 'inte alls någon extremist'. Hon visade mig hans porträtt – en sommarbild där sonen håller upp en liten katt mot kameran." - DN 20140309

"Hiba från syriska Quamshli, med en grå filt svept omkring sig, vill till Tyskland eller Sverige och fortsätta med sin litteraturvetenskap. Hennes man är läkare, och paret har med sig tvillingarna Saya och Saman." - DN 20151025

I en återkoppling till tidigare forskning kan rollfördelningen i denna studie jämföras med 2015 års GMMP-studies resultat angående könsfördelning av huvudpersoner. Vi kan konstatera att

skillnaderna i rollfördelning mellan könen är betydligt större i vår studie. GMMP-studien konstaterade att kvinnor utgjorde 32 procent av alla huvudpersoner i samtliga nyhetsgenrer i svensk press, radio och tv. I denna studie utgör kvinnorna 18 procent av alla huvudrollsinnehavare i text och 21 procent i bild. Följaktligen är det mindre förekommande att kvinnor ges rollen som huvudperson i konfliktrapportering än i det generella nyhetsflödet. Därutöver går denna studies resultat i samma linje som Roosvalls (2005) forskning. Roosvall ser en genomgående trend angående kvinnans roll; hon innehar så gott som alltid en underordnad roll och definieras i förhållande till en man. Roosvall konstaterar att kvinnor sällan syns utan att män samtidigt nämns. När kvinnan tilldelas utrymme framställs hon framför allt som offer, skönhetsobjekt och sympatiskapare, och därutöver i relation till män hon känner; mannens bihang. Hon kan vara mannens hustru, partner, mannens dotter eller mannens mor. Att lägga vikt vid en kvinnas familjeförhållanden är enligt Roosvalls forskning ett vanligt tillvägagångssätt för att skapa sympati. Det är betydligt mer sällan, om någonsin, som en man presenteras med fokus på hans roll som make och far. Ovanstående exempel följer det mönster som bland annat Van Zoonen och Roosvall pekar på. Mishas flickvän, Jekaterina från Ukraina och Hiba från Syrien uppmärksammas i biroller med typiskt kvinnliga värden (en grå filt, fryser, är hjälplös; vill studera) samt som flickvän och mor, medan det är männen i deras närhet som beläggs betydelse i form utav exempelvis yrkesroller och aktivitet.

7.2.2 Rollfördelning mellan könen: Experter/Elitpersoner

Den största differensen mellan könen i denna studies resultat är gällande expertroller/elitpersoner. Här dominerar männen i stort sett totalt; 84 procent av de analyserade experterna/elitpersonerna är män. Det kan utöver experter i sakfrågor handla om talesmän, ministrar, politiker, diplomater och andra sakkunniga. Studiens resultat kring könsrepresentation i expertroll och elitperson följer samma linje som Löfgren Nilssons (2009; 2015) och Edströms (2006) forskning. Kvinnorna förekommer i betydligt mindre utsträckning än männen som elitpersoner och experter i nyheterna. Könsfördelningen med 16 procent kvinnor går i linje med Löfgren Nilssons resonemang om att kvinnor inte synliggörs som aktörer och tänkare. Att det ser ut som det gör gällande expertroller bör, likt denna studies samtliga resultat, diskuteras utifrån ett strukturellt genusperspektiv. Löfgren Nilsson menar att den offentliga sfären historiskt dominerats av män och att få kvinnor historiskt återfunnits i yrken som placerats i den sfären. Hårda ämnen och yrken som politik och diplomati kan tänkas ingå i denna sfär. I den kvinnliga sfären följs ett liknande mönster, där mjukare ämnen och yrken som vård och omsorg historiskt dominerats av kvinnor; så kallade ”kvinnofrågor”. Dessa genusbaserade teorier tycks överensstämma med den procentuella könsfördelning som ses i denna studie, och kan i viss mån agera förklaringar till de mönster som ses gällande rollfördelning mellan könen. Men de könsindelningar av arbets- och familjeliv som skapat de patriarkala strukturer denna studies resultat visar på, är i dag inte lika aktuella som de än gång var. Den låga procentsatsen kvinnor i expertroll går därmed inte att förklara med verklighetens könsrepresentation.

Som ett första exempel gällande könsfördelning bland experter kan nämnas en artikel från Svenska Dagbladet. Fyra manliga experter får komma till tals. Slutstycket innefattar en kvinna, som dock enbart förekommer i periferin:

”Dessa ord upprepades även av FN:s biträdande människorättskommisarie Flavia Pansieri. Hon betonade att systematiska attacker mot civila och ”ofattbart grymma” krigsförbrytelser begås av båda sidor i Irak.” - SvD 20140902

Mönstret med manliga experter i majoritet är genomgående i det empiriska materialet. Som ett andra exempel kan nämnas en artikel från Dagens Nyheter (20120605), där åtta manliga experter/elitpersoner får komma till tals i artikeln. Det rör sig om presschefer, experter och militärer. Inte en enda kvinna finns representerad.

Sett till tidigare forskning är denna studies könsfördelning gällande expert- och elitroller något mer spridd än i Kvinna till Kvinna studie gällande svensk konfliktrapportering 2008. Där utgjorde kvinnorna 11 procent av de totala experterna/elitpersonerna, i jämförelse med 16 procent kvinnor i vår studie. Sett till mansdominansen är de båda studierna i paritet. I en jämförelse med GMMP-studien från 2015 är resultaten också i paritet. GMMP-studien konstaterar att män generellt är kraftigt överrepresenterade bland experter och talesmän, och likaså bland politiker och näringslivsrepresentanter. Den procentuella könsfördelningen bland experter blev i GMMP-studien från 2015 79 procent män och 21 procent kvinnor. Följaktligen är kvinnor i expertroll mer sällsynta i svensk konfliktrapportering än i den totala svenska nyhetsrapporteringen, där även områden som exempelvis kultur, sport och ekonomi ingår. Män i dominerande roller är ett mönster som även Nilsson, Rahlén och Rostedt (2015) ser i sin kandidatuppsats om könsroller i svensk press, där de bland annat konstaterar att män i typiskt manliga, auktoritära roller är de som får störst utrymme.

7.3 Frågeställning 3: Attribut

7.3.1 Attribut i text och bild mellan könen: Aktiv/passiv

Den sörjande modern

Ett genomgående tema i de analyserade artiklarna och inslagen är att kvinnor porträtteras som den sörjande modern eller mamman med ansvar för barn i svåra situationer, ”modern mitt i kriget”. Det är ett tema som hänger tätt samman med van Zoonens, Löfgren Nilssons och Hirdmans teorier, bland annat Hirdmans genuskontrakt. Kvinnan ska vara moderlig, vårdande och ansvarstagande. Genom att i konfliktrapportering belägga kvinnors roll som makar och mödrar vikt förstärks dessa patriarkala samhällsstrukturer.

Genomgående i denna studies empiriska material är att kvinnor representeras som mödrar framför alla andra epitet. Kvinnan är passiv, hjälplös; ofta en mamma utan möjlighet att försörja sina barn. Det kan exempelvis handla om att hon presenteras som ”tvåbarnsmamma” medan männen får vara

individer oavsett familjesammansättning. Detta fenomen är tätt sammankopplat med van Zoonens motsatspar related to other (feminint)-individual (maskulint).

Ett exempel på hur kvinnor presenteras som ”modern i kriget” kommer från Dagens Nyheter: *”24-åriga Sundes sitter på en filt på marken och har sin man, sina två barn och några andra släktingar runt omkring sig. Hon håller minstingen, bara två månader gamla dottern Meys, i famnen och försöker hålla henne varm i kylan med en ljus filt. – Hur länge ska vi vänta? undrar tvåbarnsmamman.” - DN 20151025*

Två exempel på den passiva, hjälplösa modern kommer från Svenska Dagbladet: *”Någon kilometer bort jobbar den 32-åriga fembarnsmamman Nahed Mubarak så fort hon kan. (...) Tanken på skolgång för barnen, som är mellan fyra och tretton år gamla, gavs upp för länge sedan.” - SvD 20150710*

”Analyn har fyra barn och är änka. Under inbördeskriget i Burundi flydde hon till Kongo. När hon kom tillbaka hade andra människor tagit över hennes hus. Nu tigger hon på gatorna för att få ihop mat till barnen.” - SvD 20160822

I en återkoppling till tidigare forskning ser vi tydliga paralleller mellan denna studies resultat och exempelvis Orgerets (2016) och Halonens (1998) forskning. Kvinnans familjeroll åläggs större betydelse än mannens, som ofta inte ens kommenteras.

Mannen som norm

Bland annat Enloe (1989, 2014), Hedlin (2006) och Hirdman (1988, 2007) diskuterar mannen som norm; mannen representerar den normativa människan, en sorts symbol för mänskligheten. Denna föreställning har vi skapat med hjälp av språket, där mannen är norm om inget annat anges. Är det en kvinna som omtalas så anges detta med prefix eller könstillägg som moder eller flicka.

Ett exempel av många kommer från Ekot. I ett reportage om strider i Aleppo berättar den manlige reportern: *”Ett svårt skadat barn bärs in på en bår. En liten flicka i rosa blodfläckad tröja gråter och torkar sig i ansiktet”.* - Ekot 20160806

Vilket kön har det skadade barnet? Vi kan anta att det är en pojke, då hans kön inte benämns. Däremot gällande flickan med den blodfläckade tröjan tycks reportern anse att könet och klädernas färg har betydelse.

Sett till tidigare forskning noterar även Orgeret (2016) att det fysiskt manliga könet sällan beskrivs med ord i konfliktrapporteringen; mannen är den outtalade normen. “Soldater”, “krigare” och “militärer” är män. När kvinnor figurerar presenteras de däremot med bestämda prefix såsom “feminin” eller “kvinna”. Kvinnan blir en passiv åskådare som enbart är med på grund av sitt kön. Denna studie ser samma mönster gällande könsprefix som Orgerets studie. Genomgående i det

empiriska materialet är att mannen är normen. När det är en kvinna som omtalas så presenteras hon med prefix som exempelvis ”kvinna”, ”mor” eller ”flicka”, som det illustrativa exemplet ovan belyser.

7.3.2 Attribut i text och bild mellan könen: Hårt/mjukt

Kvinnan som skönhetsobjekt

I studiens empiriska resultat framgår det att fler kvinnor innehar en roll i bild än i text. Detta kan härledas till att kvinnor ges ett högre värde när det kommer till det estetiska, att hon ofta ses som ett skönhetsobjekt. Sett till studiens teoretiska ramverk diskuterar Skeggs (1997) könsroller med kontentan att idealkvinnan ska vara vårdande, blyg, trevlig och snäll. I samband med detta reflekterar Skeggs över utseende; att vårda sitt utseende och lägga vikt vid det blev tidigt en egenskap som ansågs vara feminin. I denna studies analyserade material går det att se ett betydligt tydligare fokus på kvinnors utseende än på mäns. Mäns utseende kommenteras så gott som aldrig. Kvinnors utseende tycks däremot vara relevant vid flertalet olika situationer.

Ett illustrativt exempel på detta kommer från Dagens Nyheter. Ett längre reportage om ett pågående val i Egypten berättar bland annat att kvinnor och män röstar separat från varandra. Männerna beskrivs inte vidare, men det gör däremot kvinnorna:

”De allra flesta är traditionellt klädda i långkjol och hijab, slöjan som täcker huvudet och axlarna. Några av dem har tagit med sina barn. En kvinna låter sin lille son doppa hennes pekfinger i bläcket som bevisar att den röstande lämnat sin valsedel.” - DN 20120617

Här är kvinnan främst sitt kön: kvinna och mor, inte röstare. Hennes utseende/kläder och även hennes mammaroll beläggs betydelse. Den manlige reportern intervjuar därefter två kvinnor som arbetar som valobservatörer, och konstaterar: *”Det visar sig att dessa unga kvinnor är väninnor, trots skilda politiska uppfattningar.”* Kvinnorna beläggs typiskt feminina, mjuka egenskaper; vårdande, trevlig, vänskaplig, och när hennes kläder beskrivs blir hon dessutom ett skönhetsobjekt. Dessa illustrationer av kvinnan som skönhetsobjekt följer mönster som även tidigare forskning diskuterat. Magnussons och Stenströms kandidatuppsats om könsroller i magasinerna Filter och Fokus (2013) konstaterar exempelvis att de båda magasinerna upprätthåller bilden av kvinnan som den som ska le och mannen som ska gilla att vara “lite skitig”. Det är en bild som stöds av denna studies resultat.

Kvinnor i överflöd – när det kommer till ”kvinnofrågor”

Löfgren Nilsson (2009) ser en trend gällande inom vilka ämnesområden som kvinnor får komma till tals mest. Hon konstaterar att de gånger kvinnor är i majoritet är det i stort sett uteslutande i artiklar och inslag med fokus på typiska ”kvinnofrågor”. När kvinnor representeras som offentliga personer, såsom politiker, experter och myndighetspersoner, är det oftast inom de “kvinnliga” nyhetstyperna. “Kvinnofrågor” i sin tur tenderar att handla om att reproducera kvinnan som offer,

inte sällan i förhållande till mäns våld, och använda henne i sympatiskapande syfte. Detta är ett fenomen som upprepade gånger blir tydligt i denna studies empiriska material. Det kan dras paralleller mellan "kvinnofrågorna" i det empiriska materialet och Fogelbergs definition av civilt fokus. Denna studies resultat kring materialets fokus visar att kvinnor förekommer mest i artiklar och inslag med civilt perspektiv. Sett till vår egen utveckling av Fogelbergs och Löfgren Nilssons teoretiska definitioner handlar detta ofta exempelvis om mjuka, feminina ämnen som vård, skola och human interest; typiska "kvinnofrågor". Det är mer än dubbelt så mycket kvinnor som förekommer i material med civilt fokus än med militärt fokus.

Ett illustrativt exempel gällande detta kommer från TV4-Nyheter (20140902). I ett längre inslag om yezidiska kvinnor som kidnappats av IS får en anonym, "blurrad" kvinna berätta sin historia. Detta är ett av få inslag i studiens empiriska material med mycket kvinnor – men de är enbart representerade för att sätta ljus på hur kvinnor far illa på grund av män, våldtas och gifts bort; typiska "kvinnofrågor".

Ett andra exempel kommer från Aktuellt (20140606). Ett långt inslag om kvinnors situation i Afghanistan porträtterar en oro för att kvinnors tillvaro kommer ändras om talibanerna får mer makt igen. Flera civila kvinnor – elever, lärare, en kvinnlig politiker – intervjuas i aktiv roll om deras personliga situation och om kvinnors generella situation i landet. Även här får kvinnor ta betydligt större plats än i merparten av studiens analyserade material, men även här i typiska "kvinnofrågor"; mjuka ämnen som skolgång, utbildning, kvinnomisshandel och bortgifte.

Ett tredje exempel kommer från Svenska Dagbladet (20160416). En större artikel med titeln "Syriska kvinnor drabbas dubbelt i flyktingkrisen" handlar om syriska flyktingkvinnor i Libanon. Fokus är kvinnornas liv; kvinnornas liv i förhållande till våldsamma män. Endast den mjuka, omhändertagande, emotionella kvinnans perspektiv gestaltas, bland annat i meningar som "*Det rinner tårar nedför flera av kvinnornas kinder*" och "*För att kvinnorna ska kunna träffas finns det barnpassning i ett angränsande rum i det utkylda betonghuset.*" Kvinnorna är genomgående passiva, hjälplösa offer för männens våld.

Kopplar vi tillbaka till tidigare forskning finns det tydliga paralleller att dra från denna studie till bland annat Stabile och Kumars forskning om mediala bilder av afghanska kvinnor i samband med USA:s invasion 2001. Stabile och Kumar konstaterar att de afghanska kvinnorna och det förtryck de utsattes för av talibanregimen användes som en sympatiskapare i amerikansk och internationell media, och i förlängningen även användes som ursäkt för invasionen av landet. De afghanska kvinnorna framställdes som passiva, hjälplösa offer i behov av räddning undan sina förtryckare. På så sätt utgör kvinnor i offerroller passiva måltavlor som kan användas i egenintresse. Att utmåla kvinnor som passiva offer är en genomgående trend i denna studies empiriska material. Det är lätt att anta att den – medvetna eller omedvetna – tanken bakom är att skapa opinion genom sympati. Vår studies resultat går även hand i hand med exempelvis Del Zottos (2002) forskning om den stereotypa mediebilderna av kvinnor i Kosovokriget, där hon konstaterar att kvinnor framställs som

passiva offer istället för stridande parter och aktivister. Genom att genomgående framställa kvinnor som offer skapas vad Del Zotto kallar en “news blackout” av kvinnors erfarenheter av krig. Även Fröhlichs forskning (2010) om kvinnor i tysk konfliktrapportering är i paritet med denna studie. Fröhlich konstaterade i sin studie att kvinnor marginaliseras kraftigt, representeras som offer och endast utgjorde två procent av alla aktörer i studiens analysmaterial.

Den mjuka, emotionella kvinnan

Det essentialistiska perspektiv som bland annat Connell (2009) och Ambjörnsson (2014) diskuterar i studiens teoretiska ramverk innebär att det finns naturliga och medfödda skillnader mellan män och kvinnor. Detta inbegriper bland annat hur män och kvinnor fungerar emotionellt. Kvinnor har genom historien setts som omvårdande, lättpåverkade, känslosamma och intuitiva, till skillnad från män som antas vara aggressiva och promiskuösa. ”Den ideala kvinnan” – omvårdande och moderlig, empatisk och omhändertagande – är ett tydligt tema i kvinnorepresentationen i denna studies empiriska material.

Ett illustrativt exempel på den mjuka, emotionella kvinnan i konfliktrapporteringen kommer från Dagens Nyheter. Ett stort reportage från Ukraina inleds på följande sätt:

”En ensam ung kvinna tänder ett ljus och ställer det försiktigt framför raden av blommor. (...) Den unga kvinnan heter Daryna Dartjuk och är insvept i en ukrainsk flagga. Hon vill inte bli fotograferad när hon ställer ner sitt ljus. Ögonblicket är alltför känslösamt. (...) Daryna medger att även hon är ’fruktansvärt rädd’ för krig. – Jag vill inte ha några mer hot mot mitt land. Jag vill inte se min mammas väninnor bryta ihop av rädsla över vad som ska hända deras söner om det blir krig.” - DN 20140309

”Madonnan mitt i kriget”. Bild: DN 140309.

Ser vi enbart till bilder, följer en stor del av de bilderna i det empiriska materialet Connells och Ambjörnssons teorier gällande kvinnan som omvårdande, moderlig, emotionell, ansvarsfull, omhändertagande, lättpåverkad, empatisk och känslösam.

Sett till tidigare forskning finns även en stark parallell mellan denna studies bildresultat och Halonens (1998) forskning om bilder av kvinnor i krigsrapportering. Halonen konstaterar att den dominerande kvinnobilden är en lidande, fattig och gråtande kvinna. En typisk nyhetsbild från krig visar en gråtande kvinna vid en öppen kista, ofta tillhörande kvinnans son eller make. Detta är en bild som är starkt representerad även i denna studies analysmaterial. Kvinnorna är hjälplösa, passiva och emotionella, och ofta representerade i förhållande till en närstående man. Halonens fem mytologiska kategorier av kvinnobilden i krigsrapportering går alla att finna i denna studies exemplifierade bildmaterial. De av Halonens kategorier av kvinnobilder som är representerade i störst utsträckning i denna studies empiriska material är *Kvinnor gråter tillsammans/Systraskapet* samt *Mor och barn mitt i kriget/Madonna med barn*. Nedan följer några illustrativa exempel som kan begripliggöra detta kategorisering och mönster av visuell kvinnorepresentation.

Den gråtande kvinnan

Bilder: SvD 20150710, SvD 20161004

Kvinnan bland ruiner

Bilder: DN 20150220, SvD 20130928

Män som räddar kvinnor

Kvinnor gråter tillsammans/Systraskapet

10
 NYHETER
 Upproret i Syrien.

De båda kvinnorna tillhör en fax, Ramla Al-Banna, som stöddes av 'Syria Street Services' och är på väg till en annan plats. 'Syria Street Services' är en organisation som arbetar för att hjälpa flyktingar och deras familjer. Foto: Reuters/Anadolu Agency

Bilder: DN 20120608, DN 20150321

Bilder: DN 20160822, SvD 20111011

Mor och barn mitt i kriget/Madonna med barn

Svenska Dagbladet söndag 25 oktober 2015

NYHETER 13

Migranter som anlände med tåg till Taberovica i Makedonien bogen sig till gränsen mot Serbien. Foto: Reuters/Anadolu Agency

Bilder: SvD 20151025, DN 20151025

8 SLUTDISKUSSION

Så, var är kvinnorna? Och vem är hon egentligen, kvinnan i konflikten? Är hon en stridande soldat eller en gråtande moder?

Sett till denna studies övergripande resultat kan vi konstatera att hon i huvudsak är den gråtande modern. I en jämförelse med mannen är hon den civila, passiva, hjälplösa mamman i periferin, den emotionella, sympatiskapande dottern, den anonyma, objektifierade hustrun. Mycket sällan ges hon någon annan roll än det passiva offret och mycket sällan får hon spela något annat än en medial biroll. Dessutom förekommer hon sällan som en egen individ utan blir istället gestaltad i rollen som ett bihang till mannen i hennes närhet. I en konflikt som påverkar henne lika mycket som den påverkar männen runt henne är kvinnan i svensk konfliktrapportering oftast förpassad till rollen som den passiva åskådaren utan synbar chans att påverka sin situation.

Kvinnorna i svensk egenproducerad konfliktrapportering är kraftigt marginaliserade både sett till könsfördelning och representation. Att endast två av tio nyhetssubjekt inom den studerade konfliktrapporteringen är kvinnor kan enligt vår uppfattning ses som en reflektion av de patriarkala strukturer som dominerar samhället i stort och som diskuteras av bland annat Edström, Enloe, Löfgren Nilsson och van Zoonen. Att kvinnor därutöver får mer utrymme när det kommer till rent visuell bildframställning i stället för textframställning kan bero på att kvinnan ges mer värde när det kommer till det estetiska. I de illustrativa exempel som lyfts i studiens analys framgår det att kvinnors utseende i högre grad än männens kommenteras och åläggs betydelse, vilket följer Skeggs teorier om skönhetsobjektifiering av kvinnor. Kvinnorna tilldelas relativt sällan en huvudroll utan får oftare inneha en biroll eller en mindre roll. Den största procentuella skillnaden gällande könsfördelning bland roller, och även i hela studien i stort, ses bland experter och elitpersoner där kvinnorna endast utgör 16 procent. Visserligen förekommer kvinnor i expertroller, men i en jämförelse med männen blir de nästintill osynliga. På detta sätt osynliggörs kvinnan som aktör och därmed förstärks hennes underordnade roll i samhället. Kvinnorna förekommer oftare än männen i passiva roller i periferin, exempelvis som hjälplösa offer, eller med könstillägg som moder, hustru eller flicka. Det här diskuteras bland annat av Hirdman som menar att kvinnor förekommer ofta enbart i relation till en man; som mannens bihang. När det kommer till attribut så tilldelas kvinnorna mjuka attribut i betydligt högre grad än männen. I en analys av studiens resultat gällande attribut är de viktigaste slutsatserna att aktiva och hårda attribut oftast ges till männen. Detta följer de teorier som Enloe, Löfgren Nilsson och van Zoonen utarbetat gällande maskulina och feminina attribut. Enligt vår uppfattning riskerar de roller och attribut som media och samhället producerar och reproducerar att påverka de möjligheterna och begränsningar som människor ges. Detta kan i förlängningen också ses som en förklaringsfaktor till varför könsfördelningen i konfliktrapporteringen är så skev. Kvinnorna förekommer därtill främst i material med civilt fokus. Mer än dubbelt så många kvinnor i rapporteringen återfinns i civila sammanhang än i militära

sådana. Detta går i linje med bland annat Orgerets studie av mediala bilder av kvinnor i konflikt- och utrikesrapportering, där hon konstaterar att militärer, soldater och krigare oftast är män.

Viktigt att notera är dock att det *finns* kvinnor i huvudroller som spelar aktiva parter med hårda attribut, men i förhållande till männen är de försumbara. Av 849 personer har totalt 105 kvinnor kodats som aktiva parter i konfliktrapporteringen. 68 av dem är kodade som experter eller elitpersoner. När de aktiva kvinnorna förekommer är det alltså sju av tio gånger i rollen av experter i sakfrågor. Sett i förhållande till Enloes diskussion om åtråvärda, könsbundna, normativa egenskaper kan de aktiva kvinnorna med hårda attribut ses i ljuset av vad som krävs av en kvinna för att ta plats. Maskulina egenskaper som rationalitet och tuffhet måste anammas av de kvinnor som vill synliggöras och tas på allvar; hon måste göra sig själv "ofeminin" och maskulin i sin karaktär. Samtidigt som de maskulina egenskaperna förhärligas och ges mervärde, förminskas och nedvärderas de kvinnliga. Detta kan enligt vår uppfattning vara en anledning till att andelen kvinnor som förekommer som aktiva parter är nästan identisk med andelen kvinnor som tilldelats hårda attribut.

Som Kvinna till Kvinna konstaterar i sin rapport 2006 så kan avsaknaden av kvinnors perspektiv i konfliktrapportering påverka vår världsbild, då den ger en skev bild av hur könsrepresentationen ser ut i verkligheten. I stort sett inget av studiens huvudsakliga resultat lyckas nå upp till en könsfördelning på 60/40, vilket ses som gränsen för Edströms, Kanters och Löfgren Nilsson definition av könsmärkt material. Den genomsnittliga könsfördelningen i studien ligger ungefärligt på 80/20. Den mest jämställda procentsatsen återfinns i resultaten över passiva parter och mjuka attribut, med en könsfördelning på runt just 60/40. Det är intressant att det är vid en undersökning av de "feminina" attributen som könsfördelningen är allra jämnast. Män tenderar inte att förekomma som passiva parter och i samband med mjuka attribut, vilket innebär att männens låga förekomst i denna kategori förklarar de ovanligt jämlika siffrorna. Endast en av fem män är kodade som passiva parter samt med mjuka attribut. Även detta kan analyseras utifrån Edströms, Enloes och Kanters resonemang om att det är stereotypt manliga egenskaper som i samhället värderas högst och stereotypt kvinnliga egenskaper som värderas lägst. Den genomsnittliga mannen i svensk egenproducerad konfliktrapportering följer stereotypen för en "riktig man"; han är modig, hård, stark, mäktig, kunnig och tar stor plats. De stereotypt kvinnliga egenskaperna ges inte till män i nästan någon utsträckning alls. Därmed kan vi konstatera att svensk konfliktrapportering i stor grad är könsmärkt.

Vad betyder då osynliggörandet av kvinnorna i konfliktrapporteringen för de som tar del av den och för samhället i stort? Vi kan konstatera att en person som bildar sin världsuppfattning utefter hur svensk konfliktrapportering ser ut, otvivelaktigt kommer att få en skev bild av könsrepresentation och könens samhälleliga egenskaper och roller. I studiens inledande kapitel konstateras det att media sitter på makten att forma vår uppfattning och kunskap om omvärlden, och att journalistik kan influera hur människor relaterar till varandra och till koncept som "man" och "kvinna". Vi lever bevisligen i en värld där män utgör 50 procent och kvinnor 50 procent av

den totala populationen. Ändå är det bara gällande de stereotypa feminina attributen som könsfördelningen i konfliktrapporteringen ens når upp till en 60/40-fördelning. Om vi ponerar att media faktiskt har makten att forma hur vi tänker på kön och hur vi definierar oss själva och människor runt oss, kan vi säga att svensk konfliktrapportering agerar patriarkatets förlängda arm och förstärker relationen mellan manlig dominans och kvinnlig underordning. Ser vi till den forskning som menar att media har makten att påverka en konflikts utgång, så borde detta vara en motivation till att öka andelen kvinnor och synliggöra dem som aktörer. Del Zotto menar att den pågående "news blackout" av kvinnors erfarenheter från krig problematiserar offentlighetens förståelse för konflikter. Sett till detta behöver kvinnors röster och perspektiv lyftas för att möjliggöra lyckade fredsbyggande insatser.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att denna studies resultat går i samma linje som den största delen av den tidigare forskningen inom fältet. Svensk egenproducerad konfliktrapportering följer med andra ord samma patriarkala mönster som konfliktrapportering producerad i andra länder och av nyhetsbyråer, och även samma mönster som stora delar av det svenska och globala nyhetsflödet i stort, oavsett bevakningsområde. Ödmjukt får vi därmed konstatera att vår studie kanske inte har bidragit med någon ny, revolutionerande upptäckt till forskningen. Däremot anser vi oss ha kastat nytt ljus på de samhälleliga strukturer som envist osynliggör, förminskar och begränsar det kvinnliga könet, något som i vår uppfattning förtjänar all forskning det kan få. Fortfarande en bra bit in på 2000-talet är kvinnan i konflikten procentuellt kraftigt marginaliserad, och när hon väl förekommer är hon fortfarande skrämmande ofta det passiva offer hon varit i alla tider. Ändras inte detta kommer kvinnan att förbli ständigt förpassad, förbisedd och förminskad. Vi vill med denna studie dock inte måla fan på väggen, det finns ett ljus i tunneln! Starka, aktiva kvinnor finns det gott om; kvinnor som strider för sitt land, kvinnor som toppar den internationella politiska arenan, kvinnor som styr länder, kvinnor som dagligen kämpar för fred. De kanske har en massiv medial mur av hårda män att kämpa sig igenom för att åtminstone nå den där magiska 60/40-gränsen. Men de kommer.

8.1 Förslag till vidare forskning

Under arbetet med denna studie har vi, mestadels av nyfikenhet, undersökt mer saker än vad som faller inom ramen för vårt syfte, frågeställningar och tidsmässiga begränsningar. Detta är dels journalisternas kön i förhållande till könsrepresentationen i rapporteringen, dels nyhetsmediernas inverkan på könsrepresentationen.

Den svenska journalistkåren är procentuellt jämställd, något som indikerar att det inte nödvändigtvis är journalisternas kön som bestämmer vem som blir nyhets- och bildsubjekt och hur könen framställs i svensk konfliktrapportering. Eller är det det? Ett förslag till vidare forskning är därmed att titta närmare på hur journalisternas kön påverkar könsrepresentationen. Journalistkårens kön i förhållande till bevakningsområde och även könsrepresentation är ett forskningsområde med gott om tidigare studier, dock inte gällande just svensk egenproducerad konfliktrapportering. I

studiens bilagor (se bilaga 3) kan framtida forskare finna inspiration i en enkel korstabell över journalisternas kön i förhållande till nyhetssubjekt i denna studies empiriska material.

Det andra forskningsförslaget som vi uppmärksammade under vår arbetsgång är att undersöka närmare hur könsrepresentationen ser ut för de olika nyhetsmedierna. Kvinna till Kvinnas studie gjorde en jämförelse i könsfördelning mellan nyhetsmedium 2008, och det kan vara intressant att se om det skett någon förändring sedan dess. Det kan även vara intressant att undersöka hur public services könsrepresentation ser ut i förhållande till deras roll i samhället, specifikt i förhållande till deras arbete för jämställdhet. Även gällande denna fråga kan framtida forskare finna inspiration i studiens bilagor (se bilaga 4), genom en korstabell över könsrepresentation i förhållande till nyhetsmedierna SVT, Ekot, TV4-Nyheter, SvD och DN.

REFERENSER

Böcker

- Ambjörnsson, F. (2004) *I en klass för sig: genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Diss. Stockholm: Stockholms Universitet
- Beauvoir, S. D. (1949 & 2006) *The second sex*. New York: Vintage Books
- Bourdieu, P. (2001) *Masculine Domination*. Stanford: Stanford University Press
- Butler, J. (1990) *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*. London & New York: Routledge
- Butler, J. (1993) *Bodies that Matter: On the Discursive Limits of "Sex"*. London & New York: Routledge
- Carruthers, S. L. (2000 & 2011) *The Media at War*. Basingstoke: Palgrave Macmillan
- Chambers, D., Steiner, L. & Fleming, C. (2004) *Women and Journalism*. London: Routledge
- Connell, R. (2009) *Om genus 2*. (utvidgad och omarb. uppl.) Göteborg: Daidalos
- Edström, M. (2006) *TV-rummets eliter. Föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion*. Institutionen för journalistik och masskommunikation (JMG), Göteborg: Göteborgs Universitet
- Enloe, C. (2014) *Bananas, Beaches and Bases*. (2 uppl.), Los Angeles & London: University of California Press
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2007 & 2012) *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (3 uppl. & 4 uppl.), Stockholm: Norstedts Juridik
- Elvin-Nowak, Y. & Thomsson, H. (2012) *Att göra kön. Om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män*. E-bok, Stockholm: Bonnier
- Fogelberg, K. (2004) *Reportrar på plats. Studier av krigsjournalistik 1960-2001*. Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborg: Göteborgs Universitet
- Fowler, R. (1991) *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. Abingdon & New York: Routledge
- Gallagher, M. (1981) *Unequal opportunities. The case of women in the media*. Paris: United Nations Educational, Scientific & Cultural Organization

- Hirdman, A. & Kleberg, M. (2015) *Mediers känsla för kön. Feministisk medieforskning*. Göteborg: Nordicom
- Hirdman, Y. (2001) *Genus – Om det stablas föränderliga former*. Lund: Liber
- Hirdman, Y. (2007) *Gösta och genusordningen. Feministiska betraktelser*. Stockholm: Ordfront
- Hoskins, A. & O'Loughlin, B. (2010) *War and Media: The Emergence of Diffused War*. Cambridge: Polity Press
- Jarlbro, G. (2006) *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur
- Melin, M. (2008) *Gendered Journalism Cultures: Strategies and tactics in the field of journalism in Britain and Sweden*. Institutionen för journalistik och masskommunikation (JMG), Göteborg: Göteborgs Universitet
- Moss Kanter, R. (1993) *Men and women of the corporation*. (2 uppl.) New York: BasicBooks
- Said, E. W. (1978) *Orientalism*. New York: Pantheon Books
- Shoemaker, P. J. & Reese, S. D. (1996) *Mediating the message*. New York: Longman
- Skeggs, B. (1997) *Att bli respektabel: konstruktioner av klass och kön*. Göteborg: Daidalos
- Strömbäck, J. (2004) *Den medialiserade demokratin – Om journalistikens ideal, verklighet och makt*. Stockholm: SNS Förlag
- Tuchman, G. (1978) *Making News, the Social Construction of Reality*. New York: Free Press

Kapitel i böcker

- Boller, E. (2016) ”’There Are No Women’. The War in Libya in TV News” i: Von der Lippe, B. & Ottosen, R., *Gendering War and Peace Reporting. Some Insights – Some Missing Links*. s. 49-62, Göteborg: Nordicom
- Djerf-Pierre, M. (2007) ”Journalisternas sociala bakgrund” i: Asp, K. (red), *Den svenska journalistkåren*. Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), s. 17-31
- Djerf-Pierre, M. (2011) ”Journalisternas sociala bakgrund” i: Asp, K. (red), *Svenska journalister 1989-2011*. Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), s. 15-19
- Enloe, C. (1994) ”The Gendered Gulf” i: Jeffords, S. & Rabinovitz, L., *Seeing Through the Media: The Persian Gulf War*. s. 211–28, New Brunswick: Rutgers University Press

Fejes, F. J. (1992) "Masculinity as Fact: A Review of Empirical Mass Communication Research on Masculinity" i: Craig, S., *Men, Masculinity, and the Media*. Thousand Oaks: Sage Publications

Galtung, J. (2002) "Peace Journalism – A Challenge" i: Kempf, W. & Luostarinen, H. (eds.) *Journalism and the New World Order. Studying war and the media*. s. 259-272, Göteborg: Nordicom

Kleberg, M. (2015) "Medieforskningens känsla för kön" i: Hirdman, A. & Kleberg, M., *Mediers känsla för kön. Feministisk medieforskning*. s. 19-34, Göteborg: Nordicom

Löfgren Nilsson, M. (2015) "En lång och slingrande väg. Könssordningar på SVTs nyhetsredaktioner" i: Hirdman, A. & Kleberg, M., *Mediers känsla för kön. Feministisk medieforskning*. s. 199-222, Göteborg: Nordicom

Macharia, S. (2016) "Gendered narratives. On Peace, Security and News Media Accountability to Women" i: Von der Lippe, B. & Ottosen, R., *Gendering War and Peace Reporting. Some Insights – Some Missing Links*. s. 49-62, Göteborg: Nordicom

Nilsson, Å. (2000) "Kvantitativ innehållsanalys" i: Ekström, M. & Larsson, L. (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Orgeret, K. S. (2016) "Is Peace a Smiling Woman? Femininities and Masculinities in Conflict and Peace Coverage" i: Von der Lippe, B. & Ottosen, R., *Gendering War and Peace Reporting. Some Insights – Some Missing Links*. s. 207-223, Göteborg: Nordicom

Rubin, G. S. (1984) "Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality" i: Vance, C. S., *Pleasure and Danger: Exploring Female Sexuality*. Boston: Routledge & Kegan Paul

Strömbäck, J. (2012) "Journalistiken och politiken" i: Nord, L. & Strömbäck, J., *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur

Van Zoonen, L. (1995) "Gender Representation and the Media" i: Downing, J., Mohammadi, A. & Sreberny, A., *Questioning the Media: A Critical Introduction*. London, Thousand Oaks & New Delhi: Sage Publications

Rapporter

Edström, M. & Jacobsson, J. (2015) *Räkna med kvinnor, Global Media Monitoring Project 2015, Nationell Rapport Sverige*. Bohus: Ale Tryckteam AB, Allt är Möjligt

Edström, M. & Mølster, R. (2014) *Making change: Nordic examples of working towards gender equality in the media*. Göteborgs universitet: Nordicom, Göteborg

Hedlin, M. (2006) *Jämställdhet, en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber

Hedlin, M. (2010) *Lilla genushäftet 2.0. Om genus och skolans jämställdhetsmål.* (uppd. och omarb.) Växjö: Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap, Linnéuniversitetet
Föreningens utvecklingsprogram (2016) *Human Development Report 2016.* New York: UNDP

Kvinna till Kvinna (2008) *Medieundersökning*

http://old.kvinnatillkvinna.se/sites/default/files/File/vara_fragor/Medieundersokning%20Kvinna%20till%20Kvinna%20080506.pdf

Kvinna till Kvinna (2006) *Vi rapporterar om kvinnor i krig och konflikter*

http://old.kvinnatillkvinna.se/sites/default/files/File/ovriga_publicationer/vi_rapporterar_om_kvinnor_i_krig.pdf

Uppsatser och avhandlingar

Aronsson, A. & Kristoffersson, S. (2017) *Great minds think alike. En kvantitativ studie av utrikesidornas innehåll i 36 tidningar inom Mittmedia, Gota Media, Bonnier och Stampen.* Kandidatuppsats, Institutionen för journalistik, medier & kommunikation (JMG), Göteborg: Göteborgs Universitet

Barganowski, A. & Bark, G. (2012) *Skillnader och likheter mellan kvinnliga och manliga krigskorrespondenter.* Kandidatuppsats. Institutionen för samhällsvetenskaper, Stockholm: Södertörns Högskola

Magnusson, M. & Stenström, M. (2013) *Kvinnor gillar flärd, män är som de är. En studie om hur män och kvinnor skildras i samhällsmagasinen Filter och Fokus.* Kandidatuppsats. Linnéuniversitet: Journalistik och medieproduktion

Mikko, I. & Ågren, D. (2015) *Världen anropar. En studie av utrikesnyheternas väg till svenska tidningsläsare.* Kandidatuppsats. Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier & kommunikation (JMG), Göteborg

Nilsson, E., Rahlén, H. & Rostedt, E. (2015) *”Hör upp, du måste flytta på dig!” – Manspredding i svensk press. Könsmärkning i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen.* Kandidatuppsats. Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborg

Löfgren Nilsson, M. (2009) *Kvinnor, män och nyheter i televisionen.* Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG)

Roosvall, A. (2005) *Utrikesjournalistikens antropologi: Nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar.* Stockholms universitet: Journalistik, medier och kommunikation (JMK), Stockholm

Toresson, M. & Österberg, H. (2012) *Krympande journalistik i en globaliserad värld – En studie av utrikesmaterialet i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten med nedslag*

2002, 2007 och 2012. Kandidatuppsats. Institutionen för kommunikation, medier och IT, Stockholm: Södertörns Högskola

Artiklar i tidskrifter

Del Zotto, A. C. (2002) "Weeping Women, Wringing Hands: How the Mainstream Media Stereotyped Women's Experiences in Kosovo" i: *Journal of Gender Studies* 11(2): s. 141–150

Edström, M. (2015) "Svensk journalistik. Bromskloss eller pådrivare för jämställdhet?" i: *Nordicom-Information* 37, 2, s. 57-66, Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG)

Djerf-Pierre, M. (2007) "The Gender of Journalism The Structure and Logic of the Field in the Twentieth Century" i: *Nordicom Review* s. 81-104, Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG)

Fröhlich, R. (2010) "Research Note: The Coverage of War: Do Women Matter? A Longitudinal Content Analysis of Broadsheets in Germany" i: *European Journal of Communication* 25(1): s. 59–68, Sage Publications

Ganetz, H. (2004) "Skogens konung och djurens konung i TV" i: *Nordicom-Information* 1: s. 3-16

Halonen, I. K. (1998) "Mamma, jag miste handen! Kvinnobilden i krigsnyheter" i: *Nordicom Review* 2/1999, s. 21-34

Hawkins, V. (2002) "The other side of the CNN factor: The media and conflict" i: *Journalism Studies* 3 (2): s. 225-240

Hirdman, Y. (1988) "Genussystemet- reflexioner kring kvinnors sociala underordning" i: *Kvinnovetenskaplig tidskrift*

Löfgren Nilsson, M. (2004) "Könsmärkning i SVT:s nyheter 1958-2003" i: *Nordicom Information* 4/2004, s. 117-125, Göteborg: Nordicom

Stabile, C. A. & Kumar, D. (2005) "Unveiling Imperialism: Media, Gender and the War on Afghanistan" i: *Media Culture Society* 27(5): s. 765–782

Wallensteen, P. & Sollenberg, M. (2001) "Armed Conflict, 1989-2000" i: *Journal of Peace Research*, vol. 38, no. 5 2001, s. 629–644, London, Thousand Oaks & New Delhi: Sage Publications

Digitala källor

Genews (2017) <http://genews.io/se> [Hämtad 2017-03-13 & 2017-05-09]

Pressens opinionsnämnd, pressetiska regler: <http://www.po.se/regler/pressetiska-regler> [Hämtad 2017-03-21]

Nationalencyklopedin:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/k%C3%B6n> [Hämtad 2017-03-19]

Nationella sekretariatet för genusforskning:

<http://www.genus.se/kunskap-om-genus/om-kon-och-genus/> [Hämtad 2017-03-11]

Uppsala Data Conflict Program, definition av konflikt

http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/definition_of_armed_conflict/

[Hämtad 2017-04-02]

BILAGA 1: OBUNDET SLUMPMÄSSIGT URVAL I TID

2011:

2011-03-24
2011-04-04
2011-05-07
2011-06-12
2011-07-03
2011-10-11
2011-11-01

2012:

2012-04-12
2012-06-05
2012-06-08
2012-06-17
2012-07-23
2012-08-13
2012-12-28

2013:

2013-03-04
2013-03-08
2013-04-06
2013-04-14
2013-07-26
2013-09-28
2013-10-27

2014:

2014-03-09
2014-03-17
2014-05-15
2014-06-06
2014-07-03
2014-09-02
2014-12-26

2015:

2015-02-20
2015-03-21
2015-05-27
2015-07-10
2015-07-16
2015-10-25
2015-12-08

2016:

2016-04-16

2016-06-27

2016-07-16

2016-08-06

2016-08-22

2016-10-04

2016-11-29

Andra urvalet för Aktuellt (pga åtta bortfall då programmet inte går på lördagar):

2011-06-16

2012-03-30

2012-05-04

2013-07-03

2014-03-31

2014-08-06

2015-04-15

2016-03-16

BILAGA 2: KODSCHEMA

V1. Datum

V2. Sidnummer

V3. Ursprung

1. Egen reporter
2. Frilansreporter
0. Okodbart

V4. Källa

1. SVT Rapport
2. SVT Aktuellt
3. TV4-Nyheterna
4. Sveriges Radio Ekot
5. Svenska Dagbladet
6. Dagens Nyheter

V5. Storlek

1. Notis/telegram ($\frac{1}{8}$ sida eller mindre/telegram enbart uppläst av programledaren)
2. Mindre än en halv sida/två minuters inslag med reporter och/eller ill.
3. Mer än en halv sida/mer än två minuters inslag med reporter och/eller ill.
4. Helsida eller mer/mer än fem minuters inslag med reporter och/eller ill.

V6. Fokus

1. Militärt
2. Civilt
3. Annat
0. Okodbart

V7. Kön: Journalist 1

1. Man
2. Kvinna
0. Okodbart

V8. Kön: Journalist 2

1. Man
2. Kvinna
0. Okodbart

V9. Kön: Nyhetssubjekt 1

1. Man
2. Kvinna
0. Okodbart

V10. Kön: Nyhetssubjekt 2

1. Man
2. Kvinna
0. Okodbart

V11. Kön: Nyhetssubjekt 3

1. Man
2. Kvinna
0. Okodbart

V12. Kön: Expert/Elitperson 1

1. Man
2. Kvinna
0. Okodbart

V13. Kön: Expert/Elitperson 2

1. Man
2. Kvinna
0. Okodbart

V14. Kön: Bildsubjekt 1

1. Namngiven man
2. Anonym man
3. Namngiven kvinna
4. Anonym kvinna
5. Homogen mansgrupp
6. Övervägande mansgrupp
7. Homogen kvinnogrupp
8. Övervägande kvinnogrupp
9. Jämlikt
0. Okodbart

V15. Kön: Bildsubjekt 2

1. Namngiven man
2. Anonym man
3. Namngiven kvinna
4. Anonym kvinna
5. Homogen mansgrupp
6. Övervägande mansgrupp
7. Homogen kvinnogrupp
8. Övervägande kvinnogrupp
9. Jämlikt
0. Okodbart

V16. Kön: Bildsubjekt 3

1. Namngiven man
2. Anonym man

3. Namngiven kvinna
4. Anonym kvinna
5. Homogen mansgrupp
6. Övervägande mansgrupp
7. Homogen kvinnogrupp
8. Övervägande kvinnogrupp
9. Jämlikt
0. Okodbart

V17. K Textframställning: Roll 1

1. Huvudroll
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V18. K Textframställning: Roll 2

1. Huvudroll
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V19. K Textframställning: Roll 3

1. Huvudroll
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V20. K Textframställning: Aktiv/passiv 1

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V21. K Textframställning: Aktiv/passiv 2

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V22. K Textframställning: Aktiv/passiv 3

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V23. K Textframställning: Hårt/mjukt 1

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling

2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V24. K Textframställning: Hårt/mjukt 2

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V25. K Textframställning: Hårt/mjukt 3

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V26. K Bildframställning: roll 1

1. Huvudperson
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V27. K Bildframställning: roll 2

1. Huvudperson
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V28. K Bildframställning: roll 3

1. Huvudperson
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V29. K Bildframställning: Aktiv/passiv 1

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V30. K Bildframställning: Aktiv/passiv 2

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V31. K Bildframställning: Aktiv/passiv 3

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V32. K Bildframställning: Hårt/mjukt 1

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V33. K Bildframställning: Hårt/mjukt 2

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V34. K Bildframställning: Hårt/mjukt 3

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V35. M Textframställning: Roll 1

1. Huvudroll
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V36. M Textframställning: Roll 2

1. Huvudroll
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V37. M Textframställning: Roll 3

1. Huvudroll
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V38. M Textframställning: Aktiv/passiv 1

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V39. M Textframställning: Aktiv/passiv 2

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhängig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V40. M Textframställning: Aktiv/passiv 3

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhängig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V41. M Textframställning: Hårt/mjukt 1

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V42. M Textframställning: Hårt/mjukt 2

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V43. M Textframställning: Hårt/mjukt 3

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V44. M Bildframställning: roll 1

1. Huvudperson
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V45. M Bildframställning: roll 2

1. Huvudperson
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V46. M Bildframställning: roll 3

1. Huvudperson
2. Biroll
3. Mindre roll
0. Okodbart

V47. M Bildframställning: Aktiv/passiv 1

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V48. M Bildframställning: Aktiv/passiv 2

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V49. M Bildframställning: Aktiv/passiv 3

1. Aktiv part i en konflikt (medlare, stridande part, expert, elitperson)
2. Passiv part i en konflikt (offer, anhörig, civil, annan ej presenterad roll)
3. Annat
0. Okodbart

V50. M Bildframställning: Hårt/mjukt 1

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

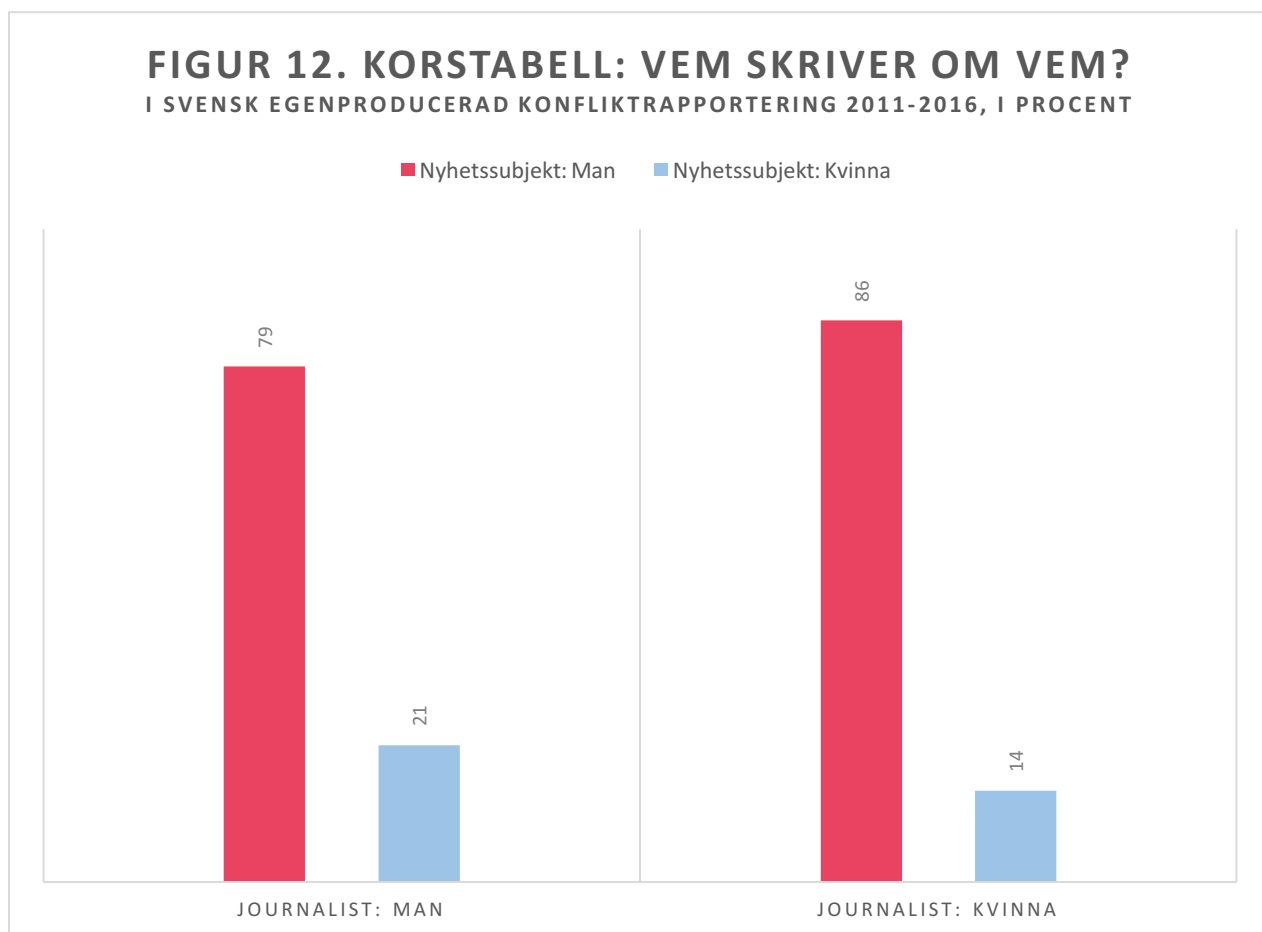
V51. M Bildframställning: Hårt/mjukt 2

1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

V52. M Bildframställning: Hårt/mjukt 3

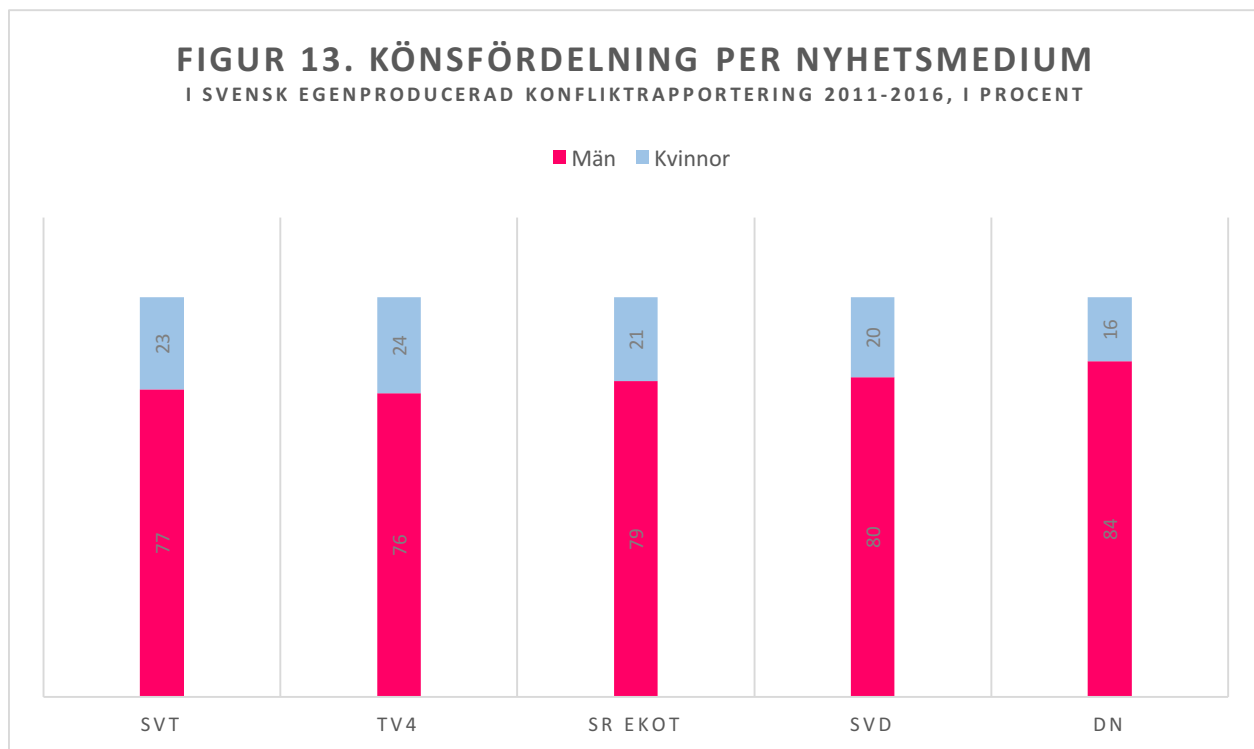
1. Hårt ämne: strid, sakfrågor, medling
2. Mjukt ämne: familj, barn, vård, sorg
3. Annat
0. Okodbart

BILAGA 3: KORSTABELL JOURNALISTER/NYHETSSUBJEKT

Kommentar: Totalt: 309 kodade artiklar i variablerna journalist 1 (v7) och nyhetssubjekt 1 (v9) i en korstabell. Manliga journalister: 188. Kvinnliga journalister: 121. Manliga nyhetssubjekt: 252. Kvinnliga nyhetssubjekt: 57. Totalen är uträknad på journalisternas kön.

BILAGA 4: KORSTABELL KÖNSFÖRDELNING/NYHETSMEDIUM

Kommentar: Totalt antal nyhetssubjekt: 760. Män: 609. Kvinnor: 151.

Antal fördelat på medium: SVT: Män: 123. Kvinnor: 37. TV4: Män: 59. Kvinnor: 19. SR Ekot: Män: 82. Kvinnor: 22. SvD: Män: 120. Kvinnor: 29. DN: Män: 225. Kvinnor: 44.